

ISSN 1844 - 2358
ISSN-L 1844 - 2358

Anul XVI • Nr. 219 • noiembrie 2024 • editat de ECOSTAR 21 prin INTOL PRESS • www.culturaarsmundi.ro

Cuprins:

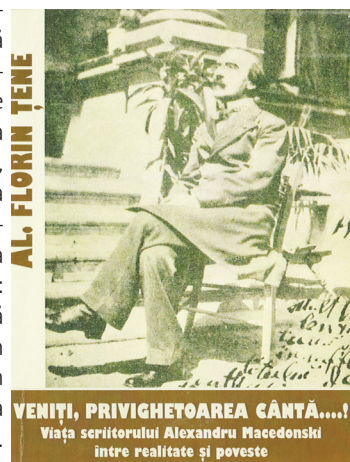
- AL. FLORIN ȚENE, ÎNTRE REALITĂȚILE ȘI POVEȘTILE VIEȚII LUI ALEXANDRU MACEDONSKI
Florentin SMARANDACHE pag. 1
- GEORGE VOICA ȘI „EPOPEEA NEAMULUI ROMÂNESC”
Mihai CĂLUGĂRIȚOIU pag. 2
- „FESTIVALUL MUNTELUI” - VOINEASA, O...
„ȘCOALĂ ALTFEL”!
Mihai SPORIȘ pag. 3
- PE SĂMNIC, NU DEPARTE DE RÂMNIC... POEZIE!
M. SPORIȘ pag. 4
- ZORZOANELE ACADEMICE ATAȘATE NUMELUI NU ADUC UN PLUS TALENTULUI
Al. Florin ȚENE pag. 4
- DISCURS DESPRE CULTURĂ (IV)
Gheorghe DEACONU pag. 5
- CIOBANUL CARE ÎȘI CAUTĂ OILE
Ion ANDREIȚĂ pag. 6
- ÎN GOLF
Marinela BELU-CAPȘA pag. 6
- DIN REVISTE LUATE... ȘI-N REVISTĂ DATE
Mihai MUSTĂȚEA pag. 7
- SFINȚIREA BISERICII CU TREI HRAMURI DE LA MĂNĂSTIREA SF. FILIMON DIN ȚÂNCULEȘTI, SAT VĂTĂȘEȘTI, COMUNA GOLEȘTI, VÂLCEA
Simion PETRE pag. 8
- ÎMI FACI DIN LACRIMĂ O FLOARE ALBASTRĂ
Ilie GORJAN pag. 8
- SĂRBĂTOARE A CUVÂNTULUI LA MĂNĂSTIREA SFÂNTUL FILIMON
Simona Maria KIS pag. 9
- CONSILIUL JUDEȚEAN VÂLCEA PREMIAZĂ EXCELENȚA
Gheorghe PANTELIMON pag. 10
- PETRE CICHIRDAN AUTORUL PRIMEI SCULPTURI CIBERNETICE ROMÂNEȘTI
Leontina RUS pag. 10
- ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI
KIS Peter pag. 10
- STAREȚII MĂNĂȘTIRII COZIEI (I)
Arhim. Veniamin MICLE pag. 11
- OMAGIU PROF. UNIV. DR. DOC. TITU GEORGESCU
Prof. Dr. Dumitru LAZĂR pag. 12
- ȚARA SFÂNTĂ
Isadora Rodica LUNGAN pag. 13
- MARIUS MIHAI CROITORESCU: „AGENTUL 009”
Petre CICHIRDAN pag. 13
- PRIMĂRIA MUNICIPIULUI VÂLCEA
Biroul de Presă pag. 14
- POEZII
Luci TRUȘCĂ pag. 14
- ISTORIA MUZICII ROMÂNEȘTI - COMPOZITORI - NOIEMBRIE
Emil MANZUR pag. 15
- SCRIITORII ȘI JURNALIȘTII DE LA OLT, DORNICI DE NOI ACTIVITĂȚI INTERJUDEȚENE
Ana VASILÉ pag. 15
- MIRCEA ȘI COZIA
Elena MANDA pag. 15
- SUPRAREALISMUL GRAFCIANULUI LUI GIU PUIU
Marius DRĂGHICI pag. 16
- TRAISTA CU PLANTE MEDICINALE
Ana-Maria LAZĂR pag. 16

AL. FLORIN ȚENE, ÎNTRE REALITĂȚILE ȘI POVEȘTILE VIEȚII LUI ALEXANDRU MACEDONSKI

Florentin SMARANDACHE

Contradictoriu și controversat, răzvrătit și intolerant, turbulent și complexat, egocentrist și egoist, invidios și conflictual, pripit și tranșant, insolit și dificil, cu o operă în care plitudinile coexistă cu scrierile geniale ca în paradoxism, Alexandru Macedonski este – indiferent din ce parte și perspectivă ar fi abordat – o personalitate fascinantă. Opera sa literară, fie că este vorba despre poezie, proză sau teatru, articolele sale de critică sau programatice, pamfletele și analizele sociale și politice etc. pun în relief un artist pentru care Arta este Rațiunea supremă a existenței, cea care dă sens și culoare existenței, iar, în speță, poetul, îngerul care aduce divinitatea în lume, pe care o înfrumusețează și înobilează, armonizând-o. Până a ajunge la această imagine, poetul Noptilor, al Rondelurilor, al Cărții de Aur etc. își construiește un arbore genealogic care să-i dea strălucire și prestanță. Într-adevăr, mama sa, Maria Macedonski, își avea originea „într-o veche și strălucită familie de peste Olt”, însă ascendența dinspre tată este totalmente fabulată: „Prin tată, neîntrecutul poet coboară dintr-o familie polonă care a domnit în Lituania și care își găsește originea din familia princiară din Biberstein, una dintre cele mai puternice de pe Rhin”. În realitate, strămoșii poetului veniseră din sudul Dunării, pe la 1806. Bunicul poetului, Dimitrie, luase parte la mișcarea lui Tudor Vladimirescu și va fi, mai târziu, în 1841, condamnat în legătură cu conspirația lui Mică Filipescu. Tatăl, Alexandru, ajuns general și ministru de război în Țara Românească, a fost, în 1859, favorabil lui Al.I. Cuza, cu care va intra în conflict la scurt timp, pensionat de guvern (1863) și reintegrat (1869). Detaliile, în aceste cazuri, sunt relevante pentru unele trăsături de caracter ale poetului, pentru atitudinile sale războinice și turbulente. La fel, cu o fantezie dezinvoltă și candoare, poetul va imagina un ciclu de studii ne-susținut de niciun document: „Cam la 14 ani (...) părăsi clasa a V-a a liceului din Craiova și plecă în străinătate pentru a-și depune bacalaureatul la Geneva”, apoi „studie în Viena, în Geneva, la Universitatea din Pisa și Neapol...”. În realitate, tânărul Macedonski absolvă, în 1869, patru clase de liceu, potrivit certificatului eliberat de directorul liceului din Craiova, G.M. Fontanin. Anul următor pleacă, într-adevăr, în străinătate, la Viena, și călătorește în Italia, prin orașele amintite mai sus, unde, probabil, va fi audiat ceva cursuri, dar nu există niciieri vreo

mențiune în acest sens. Cert este că, în 1871, se întoarce la Facultatea de Litere din București, dar nici în acest caz nu avem date că ar fi frecventat cursurile sau că ar fi susținut examenele. Dacă în ceea ce privește studiile tânărul Macedonski rămâne în domeniul incertitudinii, deși fabulează frumos, atitudinea sa antidinastică se manifestă din plin. După satira 10 Mai, atacurile sale asupra dinastiei nou instaurate se întetesc, mai ales în ziarul politic „Oltul”, atât în poezie, cât și în publicistică. Din 1873, este urmărit de autorități, iar în 1875 este cercetat pentru câteva luni, ceea ce va produce o vie agitație în lumea politică și literară a vremii. Achitarea sa de către tribunal este primită cu manifestații de simpatie. Această revoltă și turbulență împotriva dinastiei și guvernanților, a politicienilor, mai limpede, îl va urmări întreaga viață, fapt care îi va provoca mari probleme și dificultăți de toate felurile, deși, în 1880, este decorat cu Medalia „Bene Merenti”, Clasa I. Acestora li se va adăuga și atitudinea sa literară. După debutul în ziarul „Telegraful român” din Sibiu (1870) și cu volumul „Prima Verba” (1872), poetul se vrea îndrumător de școală și înființează un obscur Cenaclu „Junimea”, care, cu tot zgomotul pe care încearcă să-l facă, trece aproape neobservat. Doar revista „Lucefărul” (1880 – 1919) iese din „devălmășie”, de numele ei fiind legat primul val al sim-

AL. FLORIN ȚENE
VENIȚI, PRIVIGHETOAREA CÂNTĂ....!
Viața scriitorului Alexandru Macedonski între realitate și poveste

bolștilor. Dar, mereu necugetat, de un egocentrism maladiv, după o lectură în Cenaclul „Junimii” și relații protocolare cu Titu Maiorescu, Macedonski îl atacă vehement, ca și pe Alecsandri, de altfel, pentru că a acceptat Premiul Academiei (1882). Însă cea mai crudă nedreptate i se face iconoclastului poet după apariția epigramei împotriva lui Eminescu (1883), pe care – și înainte, și după – îl va cataloga „un oarecare Eminescu”, desființându-i poezia ori de câte ori va avea ocazia. Reacția publică a fost violentă. Până și colaboratorii și prietenii îl părăsesc, iar opera sa va fi trecut multă decenii într-un con de umbră nemeritat. Trist e că talentatul poet nu se va opri aici, ci va continua cu atacuri și violențe verbale campania împotriva unor Caragiale, Coșbuc, Goga, Vlahuță, Șt.O. Iosif etc. Și, totuși, deși pus la zid într-un pamflet („Zaherlina în continuare”), Ovid Densusianu îl propune membru al Academiei (1918). Bătrân și bolnav, Macedonski rămâne însă același spirit agitat, acuzând în stânga și-n dreapta, disculpându-se uneori, dar, cel mai adesea, preamărindu-se și exagerându-și valoarea literară. De altfel, mai ales după 1910, poetul

CULTURA vâlceană a primit premiul Ligii Scriitorilor Români (LSR) pe anul 2020

PETRE CICHIRDAN - PREMIUL UZPR/2016 PENTRU „REVISTELE CULTURALE ALE RÂMNICULUI” CULTURA Ars Mundi
• CULTURA vâlceană • POVEȘTEA VORBII 21 • SENIORII • FORUM vâlcean

Încearcă intrarea în literatura europeană, plecând la Paris și scriind versuri, proză și teatru în limba franceză, cultivând, așadar, relații cu scriitori și reviste din Paris, traducându-i sau elogiindu-i fără discernământ, așa cum o făcea și cu sine și opera sa, în orice împrejurare. Acestea sunt doar câteva dintre fațetele personalității macedonskiene, desprinse din viața și activitatea poetului. Ele sunt însă infinit mai numeroase, la fel de antitetice și spectaculoase, ușor depistabile, atunci când nu sunt expres explicite, ca în „Venii, privighetoarea cântă”, cartea dedicată de dl. Al. Florin Țene acestui poet atât de greu de prins într-o formulă. Desigur, cercetătorul-biograf încearcă să atenueze asperitățile și manifestările turbulente ale autorului „Noptii de Decembrie”, punând în lumină o dimensiune biografică și literară unică, în care viața și opera se întrepătrund, se intercondiționează și se completează, creionând, întrade-văr, profilul celui mai important „opozant” al lui Eminescu în epocă, precum și a celui dintâi simbolist și teoretician al simbolismului românesc. Credem că, după ampla monografie al lui Adrian Marino, ca și a paginilor dense și comprehensive ale lui Călinescu, Vianu, Vladimir Streinu, Caracostea sau Mihai Zamfir – ca să cităm doar câțiva din-

tre exegeții lui Macedonski – cartea lui Al. Florin Țene este cea mai solidă și viabilă lucrare dedicată vieții și operei macedonskiene. Chiar dacă autorul și-a propus – pentru facilitarea lecturii și o mai ușoară și directă apropiere de om și operă – să realizeze o monografie romanțată, un roman de tip Iovinescian, „Venii, privighetoarea cântă” este o veritabilă relansare a poetului „Noptilor” în spațiul public, un excurs, deopotrivă sentimental și critic, în universul atât de contradictoriu și controversat al celui care a putut spune despre Poetul Nepereche: „... niciun vers semnat de Eminescu nu e al acestui poet”. În configurarea lucrării sale, dl. Al. Florin Țene a parcurs întreaga operă macedonskiană, selectând – din articole, proze, poezie, dramaturgie – cele mai importante și relevante momente, aspecte, atitudini etc. biografice și memorialistice, impunând un paralelism subtil între izolarea socială, damnarea și mizeria morală la care a fost supus omul Macedonski și înălțarea spre artă a creației sale. Biograful vedește, de asemenea, un spirit critic lucid, dar și o înțelegere superioară a condiției și talentului subiectului său. Este, indiscutabil, mai mult decât meritorie aventura biografului în viața. Al. Florin Țene a mai publicat un roman de gen, „La braț cu

Andromeda”, apoi „Viața scriitorului Gib I. Mihăescu între realitate și poveste” (2016), și promite să nu se oprească odată cu publicarea monografiei dedicată lui Macedonski. În „Forța morală”, an II, nr. 10, 6 ianuarie 1902. socială și politică a epocii, în istoria – mai ales artistică – a marilor orașe pe care Macedonski le-a vizitat, încercând să și le apropie, ca și bogăția de date și nume vehiculate în demersul său. Desigur, există și fapte, lucruri și personaje inventate de biograf, dar acestea sunt inerente într-o biografie romanțată ca a domnului Al. Florin Țene, el însuși un scriitor complex și nuanțat. Am putea spune, împreună cu Adrian Marino, că Macedonski creează, în plan spiritual și social, un stil, „o tipologie morală, făcută din miraj și himeră lucidă, voluptatea mistificării și totodată a demistificării, trăită alternativ ca o damnare, dar și cu profundă satisfacție ideală”, creionare a personalității macedonskiene pe care și dl. Al. Florin Țene o realizează la parametrii cei mai înalți – cu o bună doză de iubire și devoțiune, documentat și echilibrat, perfect racordat la scopul propus: acela de a-l înfățișa pe inadapabilul Macedonski prin propria aserțiune: „Poetilor nu li se poate pretinde să trăiască sufletește în viața reală. Este de ajuns că sunt, ca oameni, victimele ei”.

GEORGE VOICA ȘI „EPOPEEA NEAMULUI ROMÂNESC”

Mihai CĂLUGĂRIȚOIU

Prezum marele Homer/scria despre greci, odată,/la noi, de la Surpate’./ George Voica/se încumetă să scrie/despre neamul nost’ român.

În istoria literaturii române întâlnim nenumărate descrieri ale unor fapte de vitejie colectivă ori individuală în proză, versuri ori dramaturgie, însă nimeni, până acum, nu s-a încumetat să înfățișeze întreaga istorie a acestor meleaguri și a locuitorilor săi într-o singură scriere lirică.

Aparent episodică, „Epopoea neamului românesc”, apărută la Iași, Editura Rotipo”, în 2024, semnată de scriitorul Gheorghe/George Voica, este o cursivă înfățișare, în versuri, a zbuciumatei istorii a locuitorilor acestor meleaguri, de la vechii traco-geto-daci, la formarea poporului și evoluția sa ca națiune română.

Născut la 16 noiembrie 1947, în satul Surpatele, comuna Frânțești, județul Vâlcea, George Voica este bine cunoscut românilor prin bogata sa operă literară, proză și poezie, dar și prin cercetările și scrierile sale istorice, un împătimit creștin ortodox.

În această „epopee” autorul își dovedește, încă o dată, pasiunea pentru istorie, exprimată, cum numai domnia sa putea să o facă, în versuri. „Cititorule ce cauți calea mării-nțelepciuni,/... taina-adâncilor minuni,/... Domnu pusu-le-a-n Cuvânt,...” (*Predoslavie*, p. 3), pentru că măreția unui neam trebuie cunoscută pentru a nu rămâne în afara istoriei: „Neamuri multe, din vechimi se perindară;/ multe, însă, din istorii mari rămaseră pe-afară...” (ibidem), așa găsim și poetul motivația acestui poem: „M-am gândit ca, pe-ndelete, să cobor în vechi fântâne,/s-afu soarta alor noștri, soarta nației române!” (idem, p. 4), dar și pentru că: „De-ar citi ei vechi hrisoave, antici greci, dar și latini,/ar vedea că țara-aceasta este una din grădini,/ce le-a smuls din Rai, un înger și-a zburat cu ea pe sus/și așa, doar printre stele, până-ai cea o adus...” (idem, p. 6).

După această argumentare, poetul își începe epopeea: „Iar acum, de ascultare îmi veți da.../veți vedea ce fapte-nalte peste Dacia-au trecut” (ibidem), amintindu-le delatorilor de neam și patrie că: „’-n astă țară, munților le-am fost stăpâni/mai nainte, cu milenii, până-a ne numi români” (*Tăblițele de la Tărtăria*, p. 9), descifrând o parte din tainele lor și amintindu-ne că-n: „Tăblițele de lut/... se vorbește despre Cer și constelații,/ce în urmă, cu milenii, chiar mai bine decât șapte,/mulgeau cerul și lumină le curgea în loc de lapte?!” (ibidem).

Mergând pe firul istoriei, poetul vorbește despre neamurile care ne-au vizitat, sacii și pelasgii, a căror cultură a interferat cu cea a dacilor, despre agatârși și perși, atrași de „locu-aceia, mai frumos ca poezia” (*Zamolxe*, p. 17), neuitând să sublinieze sursa cunoașterii domniei sale: „Ce știu eu, o spun din cronici” (*Pitagoras...*, p. 21), reamintind tuturor că strămoșii noștri au „iubit înțelepciunea și a lumii ales’ cultură” (idem, p. 29).

Continuându-și priplul, poetul ne povestește despre „Dacia de Aur...” și „geto-dacii-n acest spaț’...” (*Formarea Imperiului Dacic*, p. 36), despre Burebista și Cotysos/Koson și a sa monedă, despre Decebal și Traian și despre faptul că: „Roma, însă,

cum se știe, împărați din daci a-avut;/pe tronul Cetății Eterne au domnit cât au putut” (idem, p. 43), convins fiind că: „istoria nu poate fi oprită din mers” (ibidem).

„După ce Aurelianul, geto-dac, ce fu-mpărat,/se retrase peste Istru” (Moartea lui Litovoi. Posada. Basarab I, p. 51), autorul ne dezvăluie că: „în veacul cel deal nouă.../au venit urmași de-Attila, ungurii, zis și maghiari.../Și... intrară, spre Panonia,-n Ardeal; tot cu carnea crudă, crudă, sub aceeași șa, pe cal...” (idem, p. 52), care, cu timpul, au dorit și ținuturile de la sud de Carpați: „Astfel, Carol Robert de Anjou, rege peste măgherimi,/năpusti în Curți de Argeș cu armatele, mulțimi/și cerând lui Basarabul cel dintâi să-i se supună” (idem, p. 54), negândind că românii îl vor înfrunta, cu așa vitejie: „Nu crezut-a el, Anjoul, că-un neam mămligar/să-l lovească, la Posada; să-l alerge cu un par!” (ibidem). „Și-astfel, Basarab Întâiul zidi Țara Românească,/între Olteni și Munteni, numai Oltul unduiască” (idem, p. 55).

Continuând, poetul insistă „că istoria ne-a fost a câmp de luptă și altar” (*Mircea cel Bătrân*, p. 61) și dă Cezarului, ce e al Cezarului: „Mircea, cel dintâi erou creștin!” (ibidem).

Autorul îl invocă, apoi, pe un alt mare luptător: „Iancule de Hunedoara!/Bun creștin ai fost odată, apărându-ți neamul, Țara.../primul cneaz, sub măgherime, neavând casa pe cal/... voievodul pe-al Ardealului destin/.../c-avea vitejia-n brațe și sfințenia-n obraz...” (*Iancu de Hunedoara*, p. 63).

Autorul acordă respectul cuvenit marelui voievod „ce domni-n Moldova toată, dintr-un colț, în celălalt” (*Ștefan cel Mare*, p. 69); „Însuși Papa, el, zicându-i că-i «atletul lui Iisus»” (idem, p. 70)... „Ștefan, domnul nostru drag, cuminte,/ce Moldova a umplut-o numai cu lăcașuri sfinte...” (idem, p. 72) și mărturisește eternitatea sentimentelor românești: „Noi fideli suntem lui Ștefan, c-a știut ce să ne-nvețe!...” (idem, pp. 65-74).

Poetul nu uită nici marile ctitorii, așa cum nu uită nici marii ctitori: „Mănăstirea de pe Argeș mai în jos,/unde-alese Negru-vodă acel loc așa frumos” (*Neagoie Basarab și Mănăstirea Argeșului*, p.76) și-i recunoaște splendoarea: „Mănăstirea ta, Neagoie, e mai mândră ca Sofia!...” (idem, p. 77). Este rândul lui Mihai, cel „cu ochi ager și vânjosu, cum ar fi un pui de lup” (Mihai Viteazul, p. 80) și-l urmează în mărețul său vis, de unitate națională: „presimțind că o să moară/în Ardealul înspre care se pornise,-așa, cu sete,/să-l unească cu Moldova, sub o singură pecete” (idem, p. 81).

Continuând, rapsodul ne prezintă o altă mare personalitate a istoriei neamului nostru: „Fu Mateiu-acesta, Domnul, un evlavios cinstit,/cum mai rar în Țara asta ar putea el fi găsit” (Matei Basarab, p. 87), „încercat fiind de soartă” (idem, p. 89) și continuă, amintindu-ne: „Dar din neamul Basarabu avea, însă, să se tragă/Constantinul Brâncoveanu” (*Constantin Brâncoveanu*, p. 91), reamintindu-ne sacrificiul: „Constantin și fiii, patru.../căzură-n Bosfor, capetele de creștini” (idem, p. 94), fără însă a uita marele fapt de cultură al predecesorului său, Șerban Cantacuzino, și Sfânta Scriptură: „Hai să scriem românește și pe limba noastră Psalt!” (*Biblia de la București*, p. 97).

(Continuare în pag. 3)

„FESTIVALUL MUNTELUI” - VOINEASA, O... „ȘCOALĂ ALTFEL”!

Mihai SPORIȘ

În urmă cu mulți ani, în alt secol și alt mileniu, pe întreaga vale a Lotrului o perioadă de culoarea toamnei de aur pune în peisajul social, marcat de cele pastorale, miniere și forestiere, cele energetice și turistice. Noul avânt al unei erupții, necesară înnoirii locurilor și oamenilor, își va fi asociat cele ale cunoașterii specializate: școlirile de tot felul, instituționalizate, dar și prin „școliri altfel”. La Voineasa apare un liceu mecanic, la Ciunget cursurile de calificare de tot felul în colaborare cu liceul energetic vâlcean, asigurau profesionalizarea nivelului mediu, adăugând celui superior care aducea din centrele universitare... noi coloniști pe Valea Lotrului. Consacrarea unui turism oficial, în muritele azi (!?) deja *Stațiuni* (Voineasa și Puru-Vidra), date unor sindicate politizate, a dus la apariția firească a inițiativelor unui altfel de entuziasm. Tinerii profesori din Liceul/Voineasa, în frunte cu regretatul **Prof. dr. Gheorghe Ploaie** vor antrena foarte mulți elevi (se învață în trei schimburi, inclusiv cursuri serale!) la acțiuni conexe procesului formativ/educativ, atât de necesar zonei în mare nevoie de meseriași legați de noile locuri de muncă (energie și turism!). La inițiativa acestei personalități emblematice pentru Valea Lotrului a apărut asociația turismului local (Clubul de Turism Ecologic Montan „Lotru” -Voineasa în 1985 (La Malaia apărea în același an asociația sportivă „Energia Malaia”! / inițiativa a localității și uzinei de la Ciunget!), dar și instituirea unui festival științific internațional: „Omul și Muntele” găzduit de Stațiunea Voineasa, în plin apogeu și entuziasm al vârstei tinere... Acum, privind în față cu nădejdea că la ... „vreme trece, vremea care vine trebuie să fie bună!” vom învăța de la cei plecați cele bune să le dăm în ștafeta celor ce au nevoie de experiența acumulată și lăsată de zestre. Cu acest gând organizatorii pentru *Festivalul Muntelui/ediția a XXVI-a*, au antrenat școlarii Văii Lotrului, în prelungirea vacanței lor, la o...„școală altfel”.

O toamnă frumoasă s-a adevărat în perioada **1-3 Noiembrie 2024** pe Valea Lotrului. Un parteneriat, sincronizat de obiectivele declarate ale unor asociații, a pus împreună de organizarea *Festivalului Muntelui*, la Voineasa și au ales ca eforturile investite să fie cunoaștere adăugată unor școlari aflați în vacanță: școlarii Văii Lotrului, din întregul ei. *Clubul de Turism Ecologic Montan „Lotru” Voineasa* își propune, din totdeauna, promovarea unui turism educat, în respectul naturii, care trebuie exersat/antrenat la vârsta potrivită. În acest spirit a organizat edițiile anterioare, cu largă participare națională, mai ales că *Stațiunea* care îl patrona avea nevoie de o mare vizibilitate. „Des-

coperă Voineasa” asociația tinerilor din Voineasa, iviți în perioada unei stațiuni înfloritoare, au constatat declinul turismului instituționalizat, și renașterea unui turism privatizat/individualizat de pensiunile existente (fără o sincronizare a eforturilor care le-ar mări eficiența!). Iubirea, cu pasiune a băștinei le-a îndemnat asocierea. Nu vor ca uitarea săucidă victoriile trecutului, realizările oamenilor, între care moșii, părinții și dascălii lor. Multele expoziții au puterea aducerilor aminte și

pot fi imbolduri pentru *autoritatea locală*, nesincronă unui mers al vremii înnoite (acum *dominanta puterii*, după colapsul *Stațiunii*!) să preia comanda *RELANSĂRII* turistice (după pierderea renumelui, pe mâna anacronicului turism sindicalizat și confiscat politic!). Asociația *Wild-Sport*, de mulți ani parteneră, promotoare a turismului, cu experiență organizatorică specială și conectată la rigorile unui turism în siguranță (vezi provocările cicloturistice!), cu o bună cunoaștere în societate (vezi susținerea sponsorilor...), un model proactiv adaptat dinamicii transformării sociale. Cele trei asociații organizatoare au fost sprijinite de Primăria Voineasa, prin asigurarea locației (Căminul Cultural/Primarul Gabriel Năstăsescu, fiind prezent la eveniment!). Nu ne explicăm însă de ce *Salvamontul* local, nu a fost prezent, iar participarea elitei locale... nu a fost observată (manifestarea fiind de real interes public/vezi atracția turistică pentru Pensiuni, de exemplu!). *Salvamont Brezoi*... a fost mai aproape de eveniment? Prezent fiind pe traseu pe durata evenimentului! Ne întrebăm dacă *comunicarea* locală este funcțională, mai ales că evenimentul fusese demult anunțat pe rețelele media performante, fapt confirmat de oamenii veniți din alte localități, de concurenții înșiși veniți de pe întreaga vale a Lotrului.

O dimineață superbă de noiembrie, Sâmbătă 2 noiembrie 2024. Griile de cu seară când se pregătea expoziția foto- una reprezentativă pentru întreg arealul natural, social, economic, cultural al Văii Lotrului! - se

vor fi risipit repede. Un cer senin și argintul brumei vor fi întâmpinat elevii de gimnaziu sosiți de la Brezoi și Malaia, alături de *Salvamontul* din Brezoi. Primarul localității Voineasa, este contrariat, știind că localitatea își are propriul *Salvamont*. Se organizează echipele pentru concursul de turism/sportiv pe un traseu propus și marcat pe o hartă cu puncte de control. Se face instructajul de specialitate, verificarea echipamentului, dotarea necesară și se dă startul cu cronometrarea aferentă, cu decalajul corespunzător stabilit de sorții prealabili. Toate cele zece echipe (cinci membri!) se vor fi încadrat în timpul alocat și vor fi trecut probele de traseu impuse. Departajarea o va fi făcută recolta fotografică adusă din traseu, impresiile speciale și comportamentul în echipă, observat de organizatorii din traseu. Toți au fost declarați câștigători, medaliați, cu diplomele de „absolvire” a testului. Miza cea mare a Festivalului, conform anunțului prealabil a fost **Trofeul Gheorghe Ploaie**, ca un omagiu adus unui om al muntelui, dascăl de excepție, om de știință și un ecologist autentic, personalitate remarcabilă în peisajul național/internațional, autorul unei scripturi monografice și cartografice dedicată Văii Lotrului. Pentru acest trofeu vor fi concurat echipele tuturor localităților lotrene (Brezoi, Malaia, Voineasa), care vor fi trecut testul... muntelui (aflat în sărbătoarea inegalabilei toamne!), apoi a celor două teste de cultură generală privind geografia, istoria și personalităților legate de ... acest spațiu mirific.

Trofeul, oferit pentru locul I, va fi fost câștigat de un echipaj al Școlii Gimnaziale Malaia. Locul II, va fi fost ocupat de elevii din Ciunget (Școala Gimnazială Malaia!), Locul III, de Școala Gimnazială Voineasa (participantă cu un singur echipaj, din cele zece participante!), iar Premiul Special, va fi mers la Școala Gimnazială, Brezoi participantă cu cinci echipe. Diplomele, medaliile li se vor fi adăugat premiile... materiale, posibile prin susținerea generoasă a multor sponsori, marcați explicit pe materialele de promovare, benere, afișe, flaiere, diplome, pungi și atâtea fotografii depunând mărturia lor. Să spunem aici că parteneri media am rămas cei de la UZPR, de mulți ani prin Intol Press cu revistele sale, inclusiv *culturaarsmundi.ro* și revista ... lotreană *Valea Lotrului*. Remarcăm aici implicarea nu doar informală a membrilor fondatori ai asociațiilor organizatoare, dar și materială (exemplificăm aici pe Constanța Ștefan, o adevărată piatră de temelie multor asocieri pentru speranțele viitorului! Mulțumiri Tuții, Cristi, Horia, Ionele ... ș.a.m.d !).

Un gând de neuitare pentru **Gheorghe Ploaie** și o mulțumire... *cerului* că *Muntelui* îi va fi dat hainele de sărbătoare și nouă o mare bucurie, o nouă speranță că ceea ce semănăm din vreme va rodi mai bine!

GEORGE VOICA ȘI „EPOPEEA NEAMULUI ROMÂNESC”

(Urmare din pag. 2)

Trecând timpul, veni vremea lui „Tudor, mândru, cu sprânceană neagră, corb” (Tudor Vladimirescu, p. 101), „Țara să o izbăvească,/de fanarioți, turcime, dar și cizmă muscălească” (idem, p. 103), acuzând trădarea și regretând plecarea: „Paremi rău de tinerețea, a lui Tudor, că se duse!...” (idem, p. 104), ca și soarta lui Bălcescu: „N-au știut să prețuiască acel suflet așa mare,/ce i-au dat, ca recompensă, exilare și-nchisoare” (Nicolae Bălcescu, p. 108).

Urmându-l pe Viteazul Mihai: „Cuza, iată, luă ideea de Unire/pentru drag pământu-acesta, pentru româneasca fire!” (Alexandru Ioan Cuza, p. 111), obligat să ia calea exilului, alinându-și dorul de țară, la întâlnirea cu „Emin al nostru și al veacului de veac” (Mihai Eminescu, p. 115).

Poetul omagiază vitejia și sacrificiul eroilor neamului: „Când e-n joc pământul nostru,-acesta, românesc” (*Războiul de Independență*, p. 117), „cu piepturile goale, din tranșee-au răsărit” (*Primul Război Mondial*, p. 121), deplângând „biata Românie, izolată, fără sprijin” (*Al Doilea Război Mondial*, p. 126).

Cum putea oare să fie uitat Brâncuși?! Dimpotrivă, poetul îl numește „«Măiastra» noastră-n lume” (*Binecredinciosul, Constantin Brâncoveanu*, p. 125).

N-a fost uitat nici tristul experiment al colectivizării: „Și așa ne-au luat pământul, o bucată cu bucată,/de-n istorie, știu bine nu mai fuse niciodată” (*Colectivizarea*, p. 132). La final, în „România, azi” (p. 135), poetul își dezvăluie dorința și speranța: „Poporu-acesta, sfântu”, o scăpa el de la moarte” și semnează: „George Voica, fiul lui Gheorghe, dulgherul!”

Mulți ani viitori, Domnule Profesor!

PE SÂMNIC, NU DEPARTE DE RÂMNIC... POEZIE!

M. SPORIȘ

Un titlu de carte provocator: „Soare Interior” o autoare: Elena Zarescu, pe o copertă povestind clipa de aur a păpădiei, gata să ni se ofere gânduri ale unui contur de lumină, m-au luat captiv, imediat. Primisem în dar o carte tipărită din grija unei nepoate, care valorifica manuscrisele unei poete, plecată în lumea de dincolo după ce se ostenise într-o carieră universitară pusă în slujba limbii române. Cartea apare în 2024 la Editura Hoffman din Caracal. În loc de prefață – dar tocmai atragere de atenție! – autoarea ni se recomandă de pe Valea Sâmnicului, de unde alte nume îmi deveniseră foarte dragi: Laura Vega Marcu, Constantin Mosor, Mihai Mustăța, Ion Aldescu..., apoi, în „efigia de suflet”

privind baștina (acel acasă în măsură să te identifice unei maternități cu numele pământului!) și-a mărturisit le-gământul, unul rezonant pentru cei... asemenea: „Teritoriul vâlcean nici moartea nu mi-l poate răpi. Ne aparținem în totalitate și pentru totdeauna. Moșii și strămoșii mei, părinții părinților mei, cărturari sau pâlmași aici și-au dus zilele cu demnitate și omenie, muncind fără preget. Au suferit ori s-au bucurat după cum le-au îngăduit vremurile. Și tot aici ei își au somnul de veci. Puntea destinului lor ne ține pe toți generații după generații, spre a ne rostui cu îndreptățire și sfințenie gândurile, speranțele, dorurile și aleanurile sub steaua proprie. Și fiecare la rândul nostru ne străduim să adăugăm ceva rădăcinilor nepieritoare, ca gândul și fapta noastră să le continue generoasa

lucrare, cât mai bine cu putință.” Am citit, recitat și răscitit cele puse între coperte: poemele, incitat și de recomandările celor de pe coperta IV, cu expertiza lor incontestabilă (Mihai Beniuc și contemporanul nostru Aureliu Goci), dar spovedania *efigiei*, recitată și după, clarifica lucrarea, inclusiv osteneala nepoatei Mioara Ohîi, una de-o benefică... utilitate.

Pentru neuitarea față de întemeietorii de spirit pe veșnicele plaiuri ale țării și-au asumat atât autoarea cât și nepoata o datorie sfântă.

Demersul acestui semnal se înscrie în logica revistei Cultura Vâlceană, dar și în obiectivul „Cercului de la Râmnic, România – Grădina Maicii Domnului!”

„Soarele Interior”? Chiar sufletul poetei spovedit în ... efigie (vezi „Efigie”, p.87/vezi: „rana dimineții mele/dunăre zălog de stele /haine arse lângă ele//pogorând la ceasul sfânt/frigul curge în pământ/lumânarea în cuvânt.”). Vezi și poezia „lubirile”, în care prin „soarele amiezii” cu vântul tainic purtător, atins fiind învie/fură o clipă din veșnicie. Ne-o spune în scriptura-i versificată: „Anii mei demult ascund /Sensul clipelor profund;/ Lanț de flăcări și scântei/ S-a-nșirat vibrând prin ei... /Anii mei au prins în rând/Infinitul scăpă-rând!/Strâng simțirea sub condei/Și mă-nalț cu anii mei...”

Cartea este o recuperare a scripturii încondeiată în anii cu trăirea vârștelor. Structurarea sub titlul propus în 6 grupaje subsidiare confirmă o ordonare cronologică. „Copilărie tragică” (5 poezii), „Nevăzutele coarde” (11/vezi: „Cântul pașilor din zare/Mă cheamă în adâncuri”... spre soare!), „Pași prin ani” (5). *Inscripții*

(4) și „Lumini și Umbre” (5), acestea din urmă încearcă o definire metaforică a artei lui Brâncuși, dar și faptul contopirii creatorului cu opera, să însorească iconic materia însuflețind-o. Altfel de unde „soare interior”? disponibil revărsării de dar, către simțurile noastre, ba și celor inițiate, mai altfel, prin pașii pe... cale! În acest grupaj chiar este inserată poezia care dă titlul cărții: „Soare interior”. Procesul este sugerat: „Treptat rugul fără nume/Cuprinde oglinzile inimii în brăie de soare, dându-le glas și onelinștită culoare...” Grupajul final, „Publicații” oferă 25 de poeme apărute în diverse locuri cu diverse prilejuri. Donaris, Solaria, Doris, Verdele Prinț, copacul soare, copacul om (*Omule, pomule! Pomule, Omule!*), copacul râu, copacul pasăre – încifrează stări, procese... sub cheia metaforei, a mitologiei...

Să remarcăm poezia de final, „Decembrie”, un protest față de sacrificiul tinerilor din ciudatul 1989.

„Copiii noștri ar fi avut copii/de n-ar fi fost sortiți să ne rămâie/ crucificate umbre – pe hârtie/sau îngeri triști plutind printre cei vii.// dar crucea legându-se pe cer/ mai duce bucuriile promise,/luminile durerilor nescrise/transfigurând văzduhuri și ungher.”

Da! „Sâmburii – atrași de adânc, iau cu ei păcatele trupului”. Adăugăm și noi, precum poeta, că lasă în urmă scriptura, precum sfintele hieroglife, ori tâlcurile artelor puse-n adâncuri cu însoriri vremelnice. „Finis coronat opus”! Inima inimii, tănuțată osândă aține de-o ființă cu lumea/ cearcăn solar Sâmnicul patriei mele...! Inima inimii vâlcene, din grădina cea mare cu Dunăre, Olt și Carpați a vibrat poemele din dragoste pentru lumea aceasta specială, cu umbre și lumini, dar cu soare în pântec de mame și pe cerul cu amieze senine!

16 nov. 2024

ZORZOANELE ACADEMICE ATAȘATE NUMELUI NU ADUC UN PLUS TALENTULUI

Al. Florin ȚENE

Observ, mai ales în Cluj-Napoca, după evenimentele din decembrie 1989, că o parte din scriitorii își etalează titlul academic de doctor pe afișe și când își publică creațiile literare.

Marii scriitorii din toate timpurile nu au procedat în acest fel. În nici-un caz adăugând acest titlu de doctor la nume nu adaugă un plus talentului.

Așa cu scrie DEX-ul: Doctor este un titlu academic într-un domeniu specific, conferit candidatului, numit doctorand, care a susținut cu succes teza de doctorat și a obținut diploma de doctor. Doctoratul constituie ciclul superior de studii universitare, a cărui finalitate este dezvoltarea cunoașterii prin cercetare științifică originală. dar, acest doctorat nu conferă titularului și talentul pentru a scrie opera sa literară. Marii noștri scriitori, Eminescu, Caragiale, Sadoveanu, Nichita Stănescu, nu au fost doctori, dar au avut talent. Se pare că scriitorii care își cunosc limitele talentului abuzează de etalarea titlului academic. Scriitorii clujeni ca Horia Bădescu, C. Cubleșan, Ionuț Țene, Irina Patraș, nu își etalează titlul academic luat pe drept. Lumea cititorilor puțini sunt cei care pot sesiza în cadrul unei lucrări literare, fie poezie, proză sau eseu, diferența dintre talentul autorului sau știința acestuia de a scrie frumos, inteligent, învățată la școală și universitate, dar fără talentul înăscut.

De regulă, cititorii îi consideră pe scriitorii cu știința scriiturii doar niște autori de literatură fără fiorul liric și acuratețea textului, dar îi tratează ca atare, ocolind posibilitatea de a-i plasa în constelații literare mai avantajoase, estetic vorbind. La rândul lor, scriitorii cu știința scriiturii învățată în universități, fiind chiar universitari, nu insistă în această direcție, preferând de obicei să etaleze argumente de felul celor prezentate mai sus, dominate de asumarea cunoscutului paradox al autonomiei. Ei susțin ideea că ceea ce publică face parte din literatură și în același timp este independent față de aceasta, dar tratează întrucâtva superficial aspectele strict literare, acordându-le maximă atenție, în schimb, celor tematologice. Drept urmare, latura literară a a operelor nu este aprofundată. Se întâmplă așa și fiindcă lecturile cititorilor sunt în general restrânse la o arie de texte anume, preferința

pentru analiza din interior a domeniului preferat fiind evidentă. De altfel, este în mod obiectiv dificil să fii în același timp un bun cunoscător al scrisului în universitate și să ai o întinsă cultură literară, dar fără talentul dat de Dumnezeu și din naștere. Socoții de către cititorii avizați o categorie modestă sub raportul talentului (nu și a celei intelectuale), scriitorii cu talentul înăscut fac în mod vădit parte din tabăra antielitiștilor, a celor conșiși că literatura poate fi nu numai rodul unei „nașteri”, dar și cel al unei ingeniozități suficient de ascuțite. Ei consideră, apoi, că literatura este o chestiune fără legătură cu credința cvasireligioasă în frumos. Se observă numaidecât că acest mod de a vedea lucrurile este împărțit de cititori cu numeroși alți oameni de azi. Un argument în plus pentru convingerea că mentalitatea lor este suficient de interesantă spre a face subiectul unei cărți. Iată câteva dintre cele mai importante elemente ale esteticii manieriste, scrise de universitarii scriitori, așa cum au fost sistematizate de Gustav René Hocke. Punctul de plecare este conceptul, nu natura. Sunt căutate legități ale artificialului. Este ținută armonia contrariilor, orice devenind compatibil cu orice. Activitatea artistică este intelectualizată. Se renunță la principiul verosimilității. Manierismul este o ars combinatoria, dar și o artă a derivărilor. În general, sentimentalismul este refuzat, mizându-se pe efecte detectabile cerebral. În mod evident, aceste caracteristici apar și în poezia scrisă de profesori și universitari fără talentul înăscut, unde sunt imaginate lumi coerente, dar neverosimile, relații de neconceput în literatura realist.. În operele acestora, se mizează pe tensiuni conceptuale. Procedul combinărilor este favorizat de logica ezistențialistă. Arta derivărilor se exprimă adesea prin extrapolare, procedeu predilect al universitarilor și al profesorilor.. Personajele din operele lor acuză un schematism specific, fiind structural inapte pentru relații amoroase interesante ca literatură. Poezia lor este rece, fără sentimente, cu metafore absconse, neînțelese.

Reluând discuția, urmărim de această dată mai puțin specificul estetic al operelor scrise de universitari și mai mult felul de a vedea lucrurile al acestora, în ceea ce privește scrierea și lectura textelor lor preferate.

(Continuare în pag. 14)

DISCURS DESPRE CULTURĂ (IV)

VÂLCEA CULTURALĂ – ÎNTRE PRACTICISM ȘI PROGRAMATISM

Gheorghe DEACONU

Apreciam, în „episodul” precedent, sintetizând evaluarea stării actuale a culturii vâlcene, că moștenim un patrimoniu valoric, dispunem de un potențial creativ, dar nu avem un program managerial, capabil să valorifice aceste resurse spirituale în producții valorice. Ce e de făcut?! Înainte de a propune o soluție (una din multele posibile), să nuanțăm diagnosticul formulat, aprofundând simptomele pe care le-am identificat prin analiza fenomenului și operând cu cele trei concepte instrumentate: patrimoniul, potențialul, programul.

Avem într-adevăr, un **patrimoniu** cultural consistent și valoros, relativ bine conservat, un trecut cultural identitar și reprezentativ, dar comunitatea (atât la nivel județean, cât și la nivelul localităților) nu-l cunoaște și, mai ales, nu-l conștientizează, pentru că instituțiile și specialiștii de profil nu au un program sistematic de valorizare și popularizare. Ne lipsesc, înainte de toate, instrumente adecvate de cunoaștere și promovare. Avem monografii, enciclopedii și alte lucrări de sinteză (nu atâtea, însă, câte ne-ar trebui, nici teritorial, nici categorial), dar mai toate sunt prea expositive, cumulative. Discursul științific al istoricilor culturali este, încă, dominat de scriitura și retorica tradiționalistă. Istoria noastră culturală (și nu numai) este, în continuare, tributară descriptivismului și narativismului, cu greu fac autorii necesarul pas de la factologie la axiologie, astfel încât cercetarea să ne ofere **tabla valorică** a evoluției culturii vâlcene, în devenirea ei, până în contemporaneitate. Și chiar când acest efort se produce, relieful critic al evoluției nu este pregnant. Cercetarea nu se finalizează în repertorii valorice, care să acopere întreaga cuprindere teritorială a județului și să ilustreze toate domeniile de manifestare a spiritului creativ: patrimoniul cultural, cultura populară / tradițională, cultura scrisă, artele spectacolului, artele vizuale etc. „Inventarul” rămâne amorf și atemporal, nu se raportează la contemporaneitate, nu reliefează acele valori ziditoare, modelatoare pentru dezvoltarea viitoare, capabile să facă din moștenirea culturală sursă de creativitate. Fără o tradiție asimilată, nu putem aspira la o inovație organică, durabilă.

Lată de ce propun autorităților și instituțiilor culturale vâlcene – atât pe plan județean, cât și la nivelul comunităților locale – să investească în **cercetarea aplicată**, concretă, aptă să ofere managerilor și animatorilor culturali, dar și membrilor comunității, „harta” valorică a spațiului administrat. După apariția primei enciclopedii locale (*Mica enciclopedie a Râmnicului*, de Ion Măldărescu și Emilian Frâncu, 4 volume, 2002) și după elaborarea și finalizarea primei enciclopedii generale (*Enciclopedia județului Vâlcea*, coordonator Ion Soare, 3 volume, 2010, 2012, 2022) – ambele în format monografic, cu utopice „ambii” exhaustive, comunitatea noastră științifică, fie și neinstituționalizată, este chemată să conceapă și să materializeze o nouă enciclopedie, în format lexicografic, selectiv, care să „cartografieze”, deopotrivă, pe ansamblul județului și la nivelul fiecărei comunități, dar și pentru fiecare domeniu cultural, tabloul valoric al Vâlcei culturale. Acest atlas / dicționar cultural al județului ar trebui tipărit în tiraj de masă, ajungând în fiecare comunitate locală (chiar și în cele mai îndepărtate sate), în fiecare instituție (inclusiv în școli și biserici), neapărat în biblioteci (câte mai sunt deschise!) și, desigur, ar trebui postat, într-un site autonom și vizibil, pe NET. Toți vâlcenii ar cunoaște,

astfel, ce tradiții și valori „moștenesc” și ar conștientiza amprenta identitară și zestrea creatoare a comunității, adică propriul lor „capital” spiritual.

A doua etapă a acestei autentice „alfabetizări” culturale a populației locale vizează **potențialul** – al doilea parametru al comunității culturale, cel care definește puterea ei creatoare. Dacă, în ceea ce privește patrimoniul cultural, perioada postdecembristă a cunoscut, în general, o evoluție ascendentă sau măcar constantă, radiografia realității în domeniul creativității atestă un declin tot mai accentuat: pe fondul generalizării societății de consum (care nu începe, desigur, cu 1989), Vâlcea culturală a involuat, transformându-se **dintr-o comunitate creatoare într-o comunitate consumatoare de cultură**. Democrația postdecembristă a aruncat la coș, odată cu, pe drept, contestata doctrină a „culturii de masă”, și nucleul ei autentic, de sorginte pașoptistă și haretiană, care postula necesitatea educației populare, inclusiv prin stimularea și promovarea puterii creatoare, alimentată de seculara tradiție folclorică. Dincolo de constrângerile ideologice și malformațiile propagandistice, „cultura de masă” a continuat să se dezvolte, și în socialism, pe filonul fertil al artei populare, poate chiar ca o necesitate și expresie creatoare a acesteia, amenințată de dinamica social-economică a contextului. În deplină cunoștință de cauză și sub responsabilă semnătură, susțin că spiritul creativ al comunității n-a fost, în perioada postbelică, o vorbă goală în cultura românească, inclusiv / cu deosebire în Vâlcea. Cu amendamentul că regimul trecut, în loc să stimuleze acest spirit creativ, l-a speculat și l-a deturnat în scop ideologic.

Lată de ce propun acelorași autorități și instituții culturale vâlcene să încercăm să stopăm acest curs (nu mai aparent și tendențios considerat drept inexorabil) al metamorfozării cetățenilor în simpli **consumatori ai fenomenului cultural**, proces care se dovedește, ca și abandonul școlar, tot o formă de analfabetism cultural și, în perspectivă, o sursă de alienare, de înstrăinare a omului de esențiala lui culturalitate. Să începem cu necesara operație de cunoaștere a potențialului creativ al fiecărei comunități, identificând și inventariind, prin sondaje adecvate, aspirațiile și aptitudinile creative ale membrilor ei. Să continuăm prin a asigura cadrul organizatoric favorabil constituirii și funcționării unor structuri de cultivare a potențialului creativ (cercuri, cenacluri, asociații, uniuni, societăți), inclusiv prin concursuri dotate cu premii, prin achiziții și editări de opere. În fine, să investim în popularizarea performanțelor creatoare pe plan zonal și național. Se conturează, astfel, un adevărat program de stimulare și promovare a creativității, ca parte componentă a strategiei de (re)construcție culturală a spațiului vâlcean.

Dezvoltarea culturală a comunității presupune, așadar, un permanent proces de (re)construcție culturală, o consecventă „politică” de investiții culturale – în edificii și dotări, în structuri și programe, în producții și valori, și, mai ales, în oameni, în **personalități creatoare**. Cine a consultat enciclopediile menționate mai sus, nu se poate să nu fi fost frapat de mulțimea și performanțele personalităților pe care le-a dat Vâlcea științei, culturii și artei românești (și nu numai). Am în vedere, desigur, pe prestigioșii fii ai spațiului vâlcean, care s-au consacrat sub alte zări, dar, cu deosebire, pe cei care **au rămas acasă**, s-au confruntat cu anonimul și provincialismul, dar, până la urmă, grație travaliului personal, precum și suportului comunității, unii dintre ei au „răzbit”, fiind (re)cu-

noscuți, pe plan național, drept valori reprezentative pentru spațiul vâlcean. Și au reușit, pentru că ei înșiși au investit timp, efort și suflet în mediul lor cultural. Despre asemenea personalități creatoare, care s-au identificat cu comunitățile proprii, voi mai „vorbi” în acest serial. Deocamdată, subliniez necesitatea unor politici și strategii culturale care să stimuleze și să promoveze creativitatea, ca expresie a dezvoltării novatoare a patrimoniului.

Coborând din sfera conceptului pe terenul concretului, mă întreb și vă întreb, stimați cititori: are Vâlcea, în prezent, o politică asumată și o strategie aplicată pentru (re)construcția și dezvoltarea culturală a comunității, vizând obiectivele și dezideratele formulate mai sus? Are, adică, un **program**? Înainte de a da un răspuns (unul dintre multele posibile și, inevitabil, un răspuns subiectiv), simt încă nevoia unei clarificări de principiu. Unii dintre dumneavoastră, cunoscând bine CV-ul meu profesional, mă vor suspecta de o anume nostalgie a „dirijismului” în conducerea culturii. Dacă, prin acest „dirijism”, se înțelege abordarea culturii asemenea unei orchestre, în sensul asigurării coeziunii partidelor componente și armoniei întregului, atunci, da, idealul meu managerial se raportează, într-adevăr, la conducerea unei orchestre, recunoscând onest că, deci mi-am străduit constant și intens, n-am atins niciodată, în exercițiul meu profesional, măiestria dirijorului. Și nu atât din „cauze obiective”, ci, pur și simplu, ca urmare a limitelor proprii... Vreau să spun, așadar, că am fost și rămân adversar al empirismului și practicismului strâmt (și strâmb!) și, deopotrivă, partizan al **profesionalismului și programatismului**, fără de care nimic durabil nu se poate construi în lumea noastră – nu numai la noi, și nu numai în cultură. Nicio construcție (materială sau spirituală) temeinică nu se poate ridica fără un „proiect”, fără un „design”...

Și acum, răspunsul! Cultura comunității s-a condus, în Vâlcea, chiar de la începuturile ei, după un program, chiar dacă el n-a fost formulat și declarat ca atare. Cel mai consistent și mai eficient program de construcție spirituală în spațiul vâlcean, informal, într-adevăr, dar pragmatic, aparține generației cărturarilor râmniceni ai secolului XVIII și acoperă, cu predilecție, „frontul” culturii scrise, cu performanțe recunoscute pe o largă arie a românității culturale. Strategia lui a conjugat, sistematic, două forțe ale Râmnicului ca model („izvod”): forța de atracție și forța de iradiere. Generațiile următoare au încercat, s-au străduit, au elaborat și adoptat chiar planuri formale, dar n-au reușit decât renașteri trecătoare, construcții fragile, în contextesocial-istoricproblematic. Autoritățile și instituțiile răspunzătoare de cultură s-au lăsat conduse, în general, de opțiuni și mentalități practiciste, heurpiste, de campanie. Chiar și astăzi, în deceniile postdecembriste, acest practicisim se cultivă pe scară largă. S-au întocmit, încă din primii ani 2000, programe și strategii, unele fiind realizate cu forțe locale, cu deplina cunoaștere a realității culturale concrete, întemeiate pe valorizarea patrimoniului și potențialului propriu. Eforturi zadarnice, pentru că, imediat după adoptarea lor, chiar autoritățile și instituțiile care au comandat, patronat și aprobat aceste documente le-au abandonat și le-au aruncat la coș, considerându-le „utopice”... S-a apelat, din nou, la empirismul tradițional, care a mers, „mână în mână”, cu formalismul și pompierismul. În locul unei viziuni programatice, constructiviste, managerierea Vâlcei culturale a fost lăsată la voia întâmplării și improvizăției. Cu o asemenea „practică”, nu putem asigura culturii o dezvoltare creatoare, în concordanță cu devenirea ei, condamnăm Vâlcea culturală la un hazard păgubitor, o îndepărtăm de destinul merit, de viitorul meritat. Se poate stopa acest curs vulnerabil?!

AMPRENTA UNUI GÂND

CIOBANUL CARE ÎȘI CAUTĂ OILE...

Da, balada, în general cunoscută, este „Ciobanul care și-a pierdut oile”. Baladă pe care unii exegeți o consideră apărută chiar înaintea „Mioriței”, deși are mai puține variante decât aceasta. Miorița (cu peste o mie de variante) apreciată de George Călinescu drept un străvechi mit al românilor, iar de Părintele Dumitru Stăniloae ca făcând parte din credința noastră creștină: „Miorița vorbește de Hristos și sufletul omenesc. Ciobanul care are oi mai multe este Hristos; ceilalți doi: Pilat și evreii... (...) Și el are ca mireasă sufletul omenesc. Iată cât de adâncă este Miorița! Se simte că poporul nostru este un popor creștin”. Las deoparte (într-o paranteză a necinstei, relei-credințe și dezonoarei) opinia istoricului bulgar Nicolai Ivanov Todorov, conform căreia bulgarii au fost stăpâni ai civilizației de la Dunărea de Jos, păstorii lor și-au dus turmele din Balcani până în Carpați, balada Miorița fiind o creație bulgară – și alte aberații de acest gen. (Conf. Revista „Independența Română”, 27 oct. 2024). Unde-or fi fost bulgarii, când tracii (între ei, geto-dacii, „cei mai viteji și mai drepți dintre traci! – Herodot, „părintele istoriei” – se întindeau din Moesia, Dacia, Scitia Minor, Sarmatia, Bythinia, Mysia, Macedonia, Panonia – tot Balcanul, inclusiv teritoriul de azi al Bulgariei, până în Anatolia?

Dar să revenim la Ciobanul nostru. La ciobanii care porneau cu turmele din Ardeal, coborând, tot coborând până spre Salonic (și mai jos, și mai la dreapta, și mai la stânga) unde se întâlneau cu aromânii (armânii) cu fărșeroții, cu meglenoromânii, cu coțovlahii, cu istroromânii – frații lor de sânge – și cu albanezii, veri primari. Pe aceste drumuri transhumante se petreceau și întâmplări ne-prevăzute ce țineau de viața, munca și siguranța lor. Așa trebuie să fi apărut, să fi fost creat și „Cântecul ciobanului care și-a pierdut oile”, pe care-l cântau din fluier, din caval, din gură, din dor. (Îl cântă, astăzi, emoționant, ca pe un bocet, Tudor Gheorghe, ajutându-se de „lira tracă” – știu a noastră cobză: „Mă suii pe-un bolovan/ Și strigai la un cioban/ Leși afară măi ciobane/ Că ne dă lupii târcoale”...)

Mai târziu, în sporirea severității hotarelor și înmulțirea războaielor, aceste plecări (uneori, cu anii) s-au tot rărit, ele rămânând un fenomen statornic pe actualul teritoriu românesc, până pe la începutul/jumătatea secolului XX; multe sate/comune din Bărăgan au apărut acum, rod al acestei transhumanțe – păstrând în zestrea lor spirituală acest cântec, în diverse variante, adaptate specificului local. Fenomenul este analizat (și) de slătineanul Dumitru Caracostea, critic și istoric literar, folclorist, profesor universitar, academician: „Dacă ați cerceta cât de puțin în satul sau în împrejurimile dumneavoastră, ați da de variante ale acestui cântec”. Iată un fragment dintr-o variantă descoperită în Câmpia Burnazului: „...Viscolul le tot mâna/ Oile și le pierdea/ Din fluier se oprea/ Luna o vedea/ Și se ruga/ Vântul să nu bată/ Viscolul să stea/ Soarele să apară/ Să se vadă-n vale/ Până la hotare/ (...) Atunci am fluierat/ Câinii s-au deșteptat/ Lupul l-a atacat/ Oile au scăpat”...

Se poate observa, astfel, cum cântecul „Ciobanul care și-a pierdut oile” are, de la izvodirea lui, două idei de bază: 1. jalea pierderii oilor și 2. Bucuria regășirii lor. „Cântecul” din cartea care mi-a stârnit aceste considerații are numai una: pe prima – jalea pierderii oilor și, se înțelege, căutarea lor continuă, fără să le (mai) găserască. Cartea se cheamă „Ciobanul de la Măgura” (Editura Intol Press, 2024, condusă de bravul confrate Petru Cichirdan) și este scrisă de poetul Felix Sima. Este un poem în proză, în care mitul/legenda se confruntă cu realul, o replică peste timp vechiului cântec, pe care însuși timpul o dă.

Autorul, trăitor în chiar Măgura Mihăeștilor de Vâlcea, așezare aflată la poale păduroase de munți – loc de unde porneau cândva turme de oi în transhumanță – povestește la persoana I, cu vârsta copilului de țărani, cum l-a întâlnit prima oară pe Cioban: „În fiecare vară, când plouă bogat (ploaia, prezență constantă în viața acestor oameni și locuri – n. n.) toată lumea se întorcea cu fața spre răsărit, să vadă curcubeul care se destindea spre Olt, dar eu, întotdeauna, mă întorceam cu fața spre apus, unde îmi apărea ciobanul care urca dealul, înfășurat în ceața sau bruma sau aburii ploii, în aburii zilei de vară... Ciobanul meu, pe care numai eu îl vedeam... fiindcă numai eu priveam, în acele momente, spre apus... (...) Voiam să aflu unde se ducea ciobanul nostru... ciobanul meu... (...) Spre vârful dealului Măgura se ducea”... Copilul trăiește și confirmarea că misteriosul cioban se arăta numai lui:

„– Stai aici! Unde pleci? Nu pleci nicăieri! Trebuie să mulgem vaca... Trebuie să dăm la porc de mâncare... (...)

– Dar nu l-ai văzut pe cioban (bunico – n. n.)? Trebuie să merg până la el... m-a chemat... e acolo, pe deal...

– Nu e nimeni acolo... (bunica – n. n.) dealul e gol ... cine să fie acuma, după ploaie?”...

...Trece vreme, oamenii satului își trăiesc viața contemporană, fac cărămizi (o știință – mai ales alegerea locului cu humă bună) își înalță case, apare și o școală, cu învățătoare nouă, Rusalina, revenită în satul natal, cercetează istoria locului, cu boieri (Cheianu) și politicieni (Vintilă Brătianu) și-și cinstesc eroii cu numele înscrise pe Monumentul-troiță împodobit cu trandafiri roșii și tufe de lămâ-iță, din apropierea școlii.

Despre enigmaticul Cioban, nicio veste, întunecând așteptările copilului. Îl înghițise văzduhul. Dar... „La următoarea ploaie de vară”, îl vede pe Ciobanul nostru urcând „la deal, spre vârful Măgura... alerg spre el... Și l-am ajuns!”. „Dumneata ești?”, îl întreabă copilul surprins – descoperind în el chipul unchiului Simion, care-i păru a vorbi cam în do-dii: „Nu am nimic nou să-ți spun. Îmi aștept

oile. Mi le-a luat vântul! Vântul sau pământul! Ai auzit? Ai priceput? Ei, asta e! Trebuie să se întorcă la stăpân... Vântul și pământul mi le-au sorbit... Asta e... Hai să plecăm... Să le căutăm... Mergi cu mine?”.

Copilul își aminti – cu mintea matură a autorului – cum până la Al Doilea Război Mondial, ciobanii din Măgura plecau cu oile către bălți, spre Dunăre, unde aveau locuri de iernat, acasă rămânând doar „femeile, nevestele, bătrânii caselor și copiii care mergeau la școală să învețe scrisul și cititul, tabla înmulțirii, să învețe poezii pe care să le spună la serbările de Crăciun, de Anul Nou”. Dar, pe cât știa autorul-copil, bătrânul Simion nu fusese în tinerețe cu turma spre baltă; avea oi mai puține, pe care le ținea peste iarnă acasă, în obor. Altceva se petrecuse cu el: oile îi fuseseră luate de colectiv (traducerea românească a rusescului colhoz) la înființarea acestuia; așa cum, tot atunci, erau luate căruța, plugul, calul, pământul. Dar bătrânul a rămas atât de îndurerat, furându-i-se totul, încât i se subrezise mintea. Pierzând șirul anilor, el „le tot căuta pe dealuri, pe vârfuri și pe șesuri, dimineața spre răsărit, spre Olt... iar seara spre apus, spre vârful Măgurii, ud de ploaie-ntotdeauna”...

...Iată-l, așadar, față-n față cu tizul său din cântec. Acela își regăsește mioarele; acesta – niciodată, rătăcind, cu mintea rătăcită, văile și munții țării, laolaltă cu alții ca el, născând o nouă, tristă, posibilă baladă.

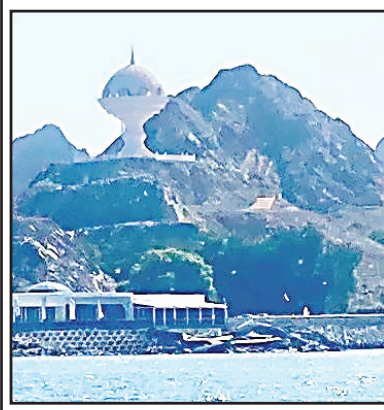
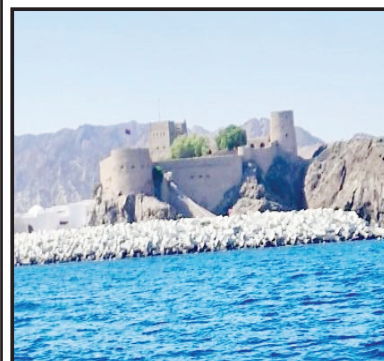
Ion ANDREIȚĂ
(pălmaș cu condeiul)

MARINELA
BELU - CAPȘA

În Golf

În golf
lumini licurici se joacă
cu frunzele palmierilor
legănați de briza
cu miros sărat de mare
unde se hârjonesc delfinii,
bucuria călătorilor
din bărcile cu muzică și fantezii;
râsetele sunt aceleași
în oricare limbă ar fi.
Valurile izbesc furios stâncile
(uriași de pază de-a lungul malurilor)
încântând privirile.
Speriată, țestoasa se scufundă
în adâncul misterios;
un delfin spre barcă stropește,
râde copilărește;
marinarul urmărește destoinic
dansul iubirii din Golful Persic.
În larg, un petrolier duce în el
aurul negru-
bucurii și nefericiri vinde alegru!
La ora exactă
muezinul cheamă la rugă degrabă.
Îndată
trupuri curate se roagă-n arabă.
În vechiul bazar
vânzătorii speră să vândă ceva,
made in China sau India!
Golful acesta fierbinte,
cu stânci colțuroase și far maiestuos,
stochează căldura care ucide
orice gând dușmănos!

10 nov. 2024,
Muscat, Oman
(Foto: M. Capșa)

DIN REVISTE LUATE...ȘI-N REVISTĂ DATE...

Mihai MUSTĂȚEA

Noiembrie se mai numește și „Vinicer” - luna vinurilor - „Ynar”, la macedo-români, „iezmăciune” - luna aiasmiei, „Brumar”, „Brumariu”, „Brumarulmare”, „Promorar”, luna brumei luna promoarei, luna promoaroacei. „A trecut Noemvrie/ Luna lui Brumar,/ Când cad pe tăciuni și ai mari/ De șezi cu mândra cât îți place/ Și ziuă nu se mai face.” Tudor Pamfile - „Sărbătorile la români. Sărbătorile de toamnă și Postul Crăciunului. Studiu etnografic” (București, 1913).

„Lasă-mi, toamnă, pomii verzi,/ Uite, ochii mei și-i dau./ Ieri spre seară-n vântul galben/ Arborii-n genunchi plângeau.// Lasă-mi, toamnă, cerul lin./ Fulgeră-mi pe frunte mie./ Astă-noapte zarea-n iarbă/ Încerca să se sfășie.// [...] Lasă-mi, toamnă, ziua, nu mai/ Plânge-n soare fum./ Înserează-mă pe mine,/ Mănserez oricum.” Ana Blandiana - „Lasă-mi, toamnă”...

Acest motto nu e ales întâmplător, ci este cu adresă... În cacofonia corului politicianilor pentru alegerile din țară, mai aflăm și vești bune despre România (România literară, Observator Cultural, Formula AS) din străinătate. Scriitoarea Ana Blandiana a primit, la final de Octombrie, Premiul „Prințesa de Asturias pentru Litere 2024”, în cadrul unei ceremonii prezidate de Familia Regală a Spaniei, la Teatrul Campoamor din Oviedo. „Enorma onoare pe care Fundația Prințesa de Asturias mi-o face, premiindu-mă pentru poezie, poate fi considerată, oare, o dovadă a importanței capitalului de speranță pe care poezia îl mai reprezintă în această lume? Întrebarea pe care nu mi-o pun pentru prima dată este: «Poate poezia salva lumea?», iar răspunsul meu timid, dar afirmativ, e sprijinit pe uimitoare întâmplări”, a spus Ana Blandiana în discursul său, citat cu entuziasm de toată presa spaniolă, în care a evocat cum, în deceniile cinci și șase ale secolului trecut, în închisorile comuniste din România a avut loc o adevărată rezistență prin poezie. Atunci când în poezie se ascundeau ultimele molecule de libertate, sufocați de represiune, oamenii le căutau, le găseau și le respirau pentru a supraviețui.” La ceremonie au participat, alături de Majestatea Sa Regele Felipe al Spaniei și Alteța Sa Regală Leonor, Prințesa de Asturias, și Altețele Lor Regale Diana Sofia, Regina Letizia și Infanta Sofia. Înalta distincție acordată Anei Blandiana - unul dintre cele mai importante premii literare din întreaga lume - este prima care revine unei scriitoare sau unui scriitor din România, juriul motivând că opera sa, care vorbește despre înfrângere și speranță, reflectă „o profundă cunoaștere a spiritului românesc într-o perioadă istorică de represiune”. Ana Blandiana este cea de-a șaptea femeie care primește acest premiu, acordat pentru prima dată în anul 1981. În 2023, Haruki Murakami a fost laureatul aceluiași premiu. Ana Blandiana - între altele, Doctor Honoris Causa la Universitatea din Salamanca - are, până acum, 11 cărți traduse în limba spaniolă. Premiul „Prințesa de Asturias” pentru Litere este considerat un fel de Oscar spaniol pentru Literatură.

Să nu oitem un alt premiu, cel așteptat cu nerăbdare de robii scrisului de pe mapamond. Joia, în prima jumătate a lunii octombrie, este ziua tradițională în care se anunță câștigătorul Premiului Nobel pentru Literatură. Joi, 10 octombrie, anul acesta, Academia Suedeză Regală de Științe a făcut public numele celei mai recente laureate: Han Kang. Nobelul pentru Literatură câștigat de Han Kang a fost o surpriză pentru toată lumea, și pentru ea însăși. Casele de pariuri o plasau pe autoarea din Coreea de Sud pe la mijlocul listei de 81 de autori, cu o cotă de 33/1, mai puțin încurajatoare decât cele ocupate de Can Xue (10/1), Haruki Murakami (14/1), Margaret Atwood (16/1) și

mulți alții (inclusiv Mircea Cărtărescu, cu 25/1). Pe de altă parte, Han era mai cunoscută decât multe nume de pe lista aia de nobelizați. Romanul „Vegetariana”, publicat în Coreea de Sud în 2007 cu un succes inițial modest, devenise un fenomen global, după ce fusese tradus în engleză și luase în 2016 Premiul „Man Booker International”. Până și în România, Han este prezentă cu trei titluri, publicate la Editura Art. Dar surpriza rămâne. La 54 de ani, Han Kang (născută în 1970) este încă prea tânără pentru standardele Nobelului. Premiile din ultimii șapte ani au alternat autorii cu autoarele. Juriul își anunțase intenția de a premia autori cât mai diversi geografic și cultural. Așa că anul acesta era probabil ca premiul să fie acordat: 1) unei scriitoare; 2) din Asia sau Africa. N-a ajuns în China la Can Xue, a ajuns în Coreea de Sud, la Han Kang - „pentru proza ei de mare intensitate poetică, în care sunt înfățișate traume istorice și care expune fragilitatea vieții umane”. Prima scriitoare sud-coreeană laureată a Premiului Nobel - și, de fapt, prima scriitoare provenită din Asia - Han Kang este cea de-a optsprezecea femeie care primește acest premiu.

Alte versuri cu dedicație...

„Mai stați pe pământ un timp./ Între dințatele roți/ ale Carului Mare.// Priveam munții/ și ne hrăneam cu această priveliște./ În timp ce roțile stelilor/ ne măcinau mărunț/ ca să fim/ ușori la plecare.” Gabriela Melinescu - „Îngerul ne-a adus o veste bună”. Nu, nu! Vestea n-a fost bună, ea îndoliază cultura română. La îngerii, s-a ridicat, marți, 15 octombrie, Gabriela Melinescu, una dintre cele mai cunoscute și apreciate scriitoare din România. S-a urcat la Ceruri, chemată poate de vocea care-i amintea an de an... „A venit toamna/ acoperă-mi inima cu ceva/ cu umbra unui copac/ sau mai bine cu umbra ta...” În anii '70, între Nichita Stănescu și Gabriela Melinescu a fost o iubire mistuitoare. Nichita Stănescu mărturisește: „Am avut și eu o mare iubire totală, dusă, nu până la capăt, ci până în pânzele albe ale capătului. Faptul că ne iubeam ca disperții și eram în stare de orice unul pentru altul a făcut din relația mea cu Gabriela o poveste de dragoste și sex irepetabilă. Ce a existat însă între mine și Gabriela s-a dovedit a fi unic. Îmi aduc și acum aminte de buzele ei, de pielea ei, de formele minunate de care era suficient numai să mă apropii fără să le ating ca să mă fascineze. Doamne, ce frumos era, de ce a trebuit să se termine?... De ce a ars totul atât de repede?” Dar cine a fost Gabriela Melinescu? „... a făcut parte din generația de aur de scriitori care a reînviat poezia ce murise în perioada stalinistă. Avea un farmec care l-a făcut pe Nichita să se îndrăgostească subit de ea. Pe lângă talent și frumusețe, avea o inteligență artistică ce a făcut-o să scrie cărți speciale” (Mircea Dinescu). În cartea sa „Scriitor în comunism”, Ștefan Agopian își amintește că „îți tăia respirația când o vedeai prima oară. [...] Ca să fie sigur că n-o va pierde, (Nichita) îi lua cheile și o încuia în casă, uitând să se întoarcă, câte o zi, două. Într-o zi a pierdut-o.” A găsit ușa deschisă și a plecat ca să fie liberă, să iasă din camera în care o încuiase iubirea lui Nichita și a ieșit și din țară. Debutază cu volumul de poezii „Ceremonie de iarnă” (1965), făcând parte din primul val al generației '60, publicată în faimoasa colecție Lucaefărul: Nichita Stănescu (1960), Cezar Baltag (1960), Ilie Constantin (1960), Constanța Buzea (1963), Ion (mai târziu Ioan) Alexandru (1964), Marin Sorescu (1964), Adrian Păunescu (1965), Cezar Ivănescu... Toți aceștia scriu de-acum versuri în Ceruri și le citesc în cenaclu cu îngerii.

Din străinătate, Gabriela Melinescu a militat pentru nominalizarea lui Nichita la Premiul Nobel pentru Literatură, lucru care s-a și întâmplat în 1979, alături de Max Frisch, Jorge Borges, Leopold Sedar Senghor.

Laureatul va fi poetul grec Odysseas Elytis.

Semnalăm din „Apostrof”, nr.10, un excelent articol: „Să te pui în pielea robotului”, de Mihnea Miruță: „Întrebarea din debut ne privește însă pe noi oamenii: ce s-ar întâmpla dacă am trata o creatură artificială ca pe o ființă organică și dacă, prin urmare, ne-am pune în «pielea» ei? Apropos de asta: o fi relevantă că limba română, spre deosebire de altele, implică pielea în construcția metaforei care se referă la actul empatiei? În greacă, franceză și germană, expresia «să te pui în pielea altuia» folosește locul sau poziția (de pildă “se mettre à la place de quelqu'un d'autre”), la fel în engleză sau italiană. Cu alte cuvinte, dacă luăm limbajul drept indicație psihoculturală, românul trece și de situarea spațială, trece și de învelișul social (îmbrăcăminte, încălțăminte) și, odată devenit empatic, intră în trupul celuilalt, ba chiar se face una cu el, i-l înlocuiește.” Interesant este Dosarul-ul: „Istoria civilizației române moderne”, cartea lui Eugen Lovinescu la centenar, întocmit de Marta Petreu.

„Tribuna”, nr.530, are multe articole care vor continua în alte numere sau au început în numere anterioare, încât colecția e un număr de continuum de texte. Între semnatari: Mircea Arman, Andrei Marga, A.D. Rachieru, Isabela Vasiliu Scraba, Constantin Cubleşan, Mircea Moț etc.

„Orizont”, nr.9, anunță pe prima pagină un interviu luat de Cristian Pătrășconiu lui Vladimir Tismăneanu și aniversarea lui Viorel Marineasa - 80 de ani (îi dedică un articol Cornel Ungureanu). Tot Cristian Pătrășconiu inițiază ancheta revistei: Visător/realist. Pe ultima pagină o provensală de-a lui Ioan T. Morar despre „Vrăjitoarele din Provence”, azi feroce anti-heteroxiste, uzând de farmecul său obișnuit.

„Viața Românească”, nr.10, îl evocă pe Vasile Voiculescu la 170 de ani de la naștere printr-un articol de Gh. Postelnicu și un secol de la apariția Manifestului Suprarealismului (semnează S.Reichmann). Se publică noi episoade la seriale: „Mircea Eliade și contemporanii săi. Adrian Păunescu”, de Liviu Bordaș și la „Ce fel de critic a fost Nicolae Manolescu?”, evocat de Ion Bogdan Lefter. Citim poeme de Dinu Flămând și Ion Cocora. Mai publică Ion Pop, Gh.Grigrurcu, Vasile Mureșan, Hanna Bota, Liviu Capșa, Liviu Ioan Stoiciu și alții.

„România literară”, nr.39-40, ne captivează cu un lung sondaj de opinii, pornind de la o întrebare: „O lume dispărută?” Doamna Flavia Adam răspunde prima „... România, la fel ca multe țări, a experimentat o seamă de schimbări ideologice și sociale, care au dus la dispariția sau înlocuirea unor obiecte.” Și Doamna Flavia, atentă la întrebarea revistei, ne spune de ce obiecte s-a despărțit. Ca și Nicolae Jinga, Andra Mateucă ... Lista este alfabetică. Am ajuns greu la Varujan Vosganian. Greu, dar cine a răspuns mai frumos decât el? „Cimitirul armenesc din Focșani e unul dintre cele mai frumoase din țară. Și asta nu fiindcă mă așteaptă acolo toți ai mei, fiindcă aleile lui pietruite străjuite de castani seculari, mormintele adevărate opere de artă, și vegetația înfloritoare și roditoare îi dau înfățișarea unui parc. La capătul uneia dintre alei...”

La final, la Centenarul Petru Dumitriu, semnalăm două studii importante pentru că se înscriu, în fine, pe linia unei corecte analize a profilului spiritual al marelui prozator. Astfel, în Bucovina literară (nr.4-5-6, a.c.), Adrian Dinu Rachieru îi introduce un „recurs” la sentința-clieșu dată lui Petru Dumitriu, ce se adaugă perfect celor din recenta lui carte „Recurs”, în care analizează și „alte cazuri literare”.

Al doilea studiu, cu aceeași preocupare, îi aparține lui Vasile Spiridon: „Faldurile subconștientului”, apărut în Convorbiri literare, nr.9, a.c. Așteptăm și o mai dreaptă recuperare a romanului „Incognito”, foarte bine receptat în Occident, și cu tot felul de strâmbături din nas la noi.

SFINȚIREA BISERICII CU TREI HRAMURI DE LA MÂNĂSTIREA SF. FILIMON DIN ȚÂNCULEȘTI, SAT VĂTĂȘEȘTI, COMUNA GOLEȘTI, VÂLCEA

Simion PETRE

Eveniment impresionant în Comuna Golești, sat Vătășești, cătunul Țânculești, La Mănăstirea Sfântul Filimon, păstorită de Părintele Valerian Pâslaru, petrecut luni, 04 noiembrie, 2024, între orele 7:00 și 14:00, când dis de dimineață am pelcat cu Peujeot-ul Intol Press-ului însoțit de colonelul Ion Aldescu și câteva neamuri de-ale dumisale, ajungând

în jurul orei 7:30 la pantele care nu permit decât o lățime de mașină să înainteze, drum pitoresc, de acces la Mănăstirea Sf. Filimon, mănăstire a actorilor și realizatorilor de spectacol! După ce a trecut mașina noastră, încă 10 limuzine s-au luat după noi, după care circulația a fost închisă. A avut dreptate Ion Aldescu,

când, cu o seară înainte ne-a spus la telefon să mergem cât mai de dimineață, dacă vrem să ajungem până sus ca să putem sta de vorbă cu Părintele Valerian. „După ora 8:00 nu cred că mai putem sta de vorbă cu părintele stareț, sute de invitați vor veni din toată țara și din București, și nu vom reuși să-l abordăm direct!” mi-a spus col. Aldescu și a avut dreptate. Sus, la mănăstire era puhoi de lume și mașini, nu era decât 7:45 și nu am găsit loc de parcare decât în grădina unui vecin, pe o coastă!...De fapt lângă unul, Niculaie, care avea 2 struți în curtea casei...pe care, desigur, i-am filmat și fotografiat. Trebuie să vă spunem, că acolo sus, col (r) Ion Aldescu era așteptat de patronul restaurantului Birtuțu din pădure, inginerul Bebe Rizea care, se pare, a fost sufletul acestei sărbători. Da, a fost o mare, foarte mare, sărbătoare... În fapt, doream să-i vorbesc starețului mănăstirii, să-i dau câteva ziare, Cultura nr. 218, pe octombrie, care aveau o recenzie la ultima sa carte „Dialoguri la hotarul de taină”, semnată de Petre Cichirdan, o carte excepțională, care-l fixează pe Părintele Valerian în fruntea călugărilor care au dat naștere, la acest început de secol XXI, unui curent căruia i-am zis: nou monahism! Un monahism care cheamă Strada, cu tot ce are ea mai frumos și legat de viața noastră, la Biserica mănăstirii. Strada, mai semnifică comunitatea! Ori astăzi se știe că Strada începe să ia dimensiuni minime și să nu mai poată influența cu nimic destinul comunității, decât la comanda unor forțe

interne, chiar externe, destabilizatoare! Strada capitalei României, impresionant bulevard, în urmă cu 34 de ani, avea să-i schimbe destinul acestui mare fost actor, Dragoș Pâslaru, atunci când a fost bătut de mineri, fiindcă acesta era alături de cei care protestau pașnic de mai multe săptămâni în Piața Universității. Dragoș Pâslaru, în anul 1990, avea 39 de ani și zăcea, probabil jos, sau la urgența unui spital, în 19 iunie, când noi, patru ingineri de aceeași vârstă cu actorul sacrificat, din Centrala de Mecanică Fină București luam autobuzul de la Tarom, aproape vizavi de sediul Poliției Capitalei, pentru a merge la aeroportul H. Coandă ca să zburăm la Paris... Trecând pe lângă sediul Poliției Capitalei am văzut polițiști mineri(!?) care păzeau un sediu aproape pustiu, cu geamuri sparte și ferestre ușor fumegând...În avion am avut loc între Gabriel Iliceanu (în spate) și Mircea Dinescu, în față. Erau foarte mulți dintre cei care, în 1990 s-au trezit revoluționari, elite ale României post 1989, nu tu mari ingineri, mari medici, savanți și cercetători, și care au luat frâiele conducerii României înjurându-i pe Ceaușescu și a lui soție, și pe toate neamurile lor...Doamne, chiar în ziua de Crăciun, omorându-i ca pe niște câini...Înjurând România și socotind că drapelul tricolor este o rușine, fluturându-l cu o gaură în mijloc... Am aflat ulterior, la Paris, de la ambasadorul român că întregul avion a fost pus la dispoziție de statul francez, pentru a oferi protecție elitei intelectualității românești. În cazul nostru, al vâlcenilor, adică

Bijuteria arhitectonică de la Mănăstirea Sf. Filimon-nou și unicat model de acoperiș.

al meu care semnez articolul, și care deja scrisesem articolul „Sculptura și calculatorul” în ziarul „Experiment”, pe 7 februarie 1990, și, o lună mai târziu, articolul „Impas OPM” în renumitul „7 zile”, probabil prezența noastră deranja (e vorba și de soția mea - fosta șefă a Atelierului de Proiectare Asistată)!...era anul în care se făceau numiri în fabrică de către noua putere sindicalistă, și, uite așa, peste o lună am fost trimis împreună cu directorul nou numit, Gh Șurlin, la Frankfurt am Main să-l convingem pe cel mai mare producător de Cilindri hidraulici din lume, Hungher, să ne ia sub aripă...Când ne-am întors din RFG, în decembrie 1990 am fost numit Inginer Șef. Dar anul

1990 a adus mult rău Râmnicului, Vâlcii și întregii țări. Așa că și ilustrul actor, în condițiile noii României, ce mai putea să facă, când dumnealui a fost bătut, aproape omort, și când a văzut că statul nu-și apăra cetățeanul, mai rău ca în timpul lui Ceaușescu (asta așa, ca să aruncăm vina numai pe el); ...căci în 1990 te omorau pe stradă!? Păi te închini, când te scoli, când revii dintre morți și, ori te faci haiduc dacă ai unde și cu cine, ori, dacă ai carte și familie curată te călugărești! În această relatare de la sfințirea Mănăstirii Sf Filimon, care pe noi ne-a copleșit, ne oprim aici, spunându-vă că filmele mai importante pe care le-am realizat cu această ocazie le-am transmis colaboratoarei noastre și membră a familiei, Simona Maria Kis, pentru ca ea să vă ofere mai multe date despre ce și cum au cuvântat cei doi mari ctitori ai noului monahism creat aici pe meleagurile Vâlcei...

PS Locul în care am parcat mașina aparține dnei dr. anestezist Luminița Cocîș, iar numele celor doi struți este Niculaie și Sofia.

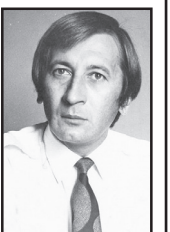
ILIE GORJAN

ÎMI FACI DIN LACRIMĂ O FLOARE ALBASTRĂ

(Poetului vâlcean George Țârnea, supranumit „poetul iubirii”, care, dacă ar fi trăit, ar fi împlinit azi 79 de ani)

Mă știu al stelei trubadur de la fereastră,
Cu ochi de vultur, rege peste nemurire,
Mă treci în lumea ta ca pe un singuratic mire,
Și-mi faci din lacrimă o floare albastră.

Cu ritmul ei solemn de pasăre măiastră
Îmi doarme inima din nou pe brațul tău,
Cu harul sfânt tu mă ferești de rău
Și-mi faci din lacrimă o floare albastră.

Părerii de rău nu se ivesc în taina noastră,
Doar niște aprinse doruri se împletesc de zor,
Tot îmi vorbești cu sete despre cuvântul dor
Și-mi faci din lacrimă o floare albastră.

10 noiembrie 2024

SĂRBĂTOARE A CUVÂNTULUI LA MĂNĂSTIREA SFÂNTUL FILIMON

Simona Maria KIS

Încercăm să redăm cuvintele, atât de alese și pline de idei, pe care le-au rostit cele două fețe bisericești din Parohia Râmnicului, Înaltpreasfințitul Varsanufie Arhiepiscop la Arhiepiscopia Râmnicului și Părintele Valerian Pâslaru, starețul Mănăstirii Sf. Filimon cu ocazia sfințirii bisericii renovate a acestei mănăstiri...

Înaltpreasfințitul Varsanufie: La început s-a ridicat Paraclisul, care a însemnat tot ceea ce este necesar pentru buna funcționare a unei mănăstiri. De când a venit aici l-am întrebat dacă este de acord ca această biserică să primească și al treilea hram, întrucât până a veni aici, pentru a se lepăda de lume, până a poposi în ținutul Vâlciei după evenimentele nefericite din iunie 1990 s-a sălășluit în această eparhie și a luat asupra sa chipul îngeresc făcându-se mucenicul unui mare grăitor și unui mare duhovnic. L-am întrebat dacă este de acord ca această biserică și mănăstire să poarte numele Sfântului mare Mucenic Filimon din ceata sfinților lui Dumnezeu. A îmbrățișat numaidecât acest gând al meu și această mănăstire din acea zi a devenit mănăstirea care îi ocrotește pe toți cei care fac spectacole, adică pe actori și pe regizori, pe acei care contribuie într-un fel sau altul la realizarea unui spectacol. Faptul că Sfântul Filimon a devenit ocrotitor al actorilor și al făcătorilor de spectacole se datorează bunăvoinței Preafericitului Parinte Patriarh Teoctist, care a îmbrățișat cu multă căldură această dorință și inițiativă, și astfel în fiecare an, de atunci și până în zilele noastre, în București, la Mănăstirea Radu Vodă, în ziua de 14 decembrie, ziua în care este pomenit Sfântul Mucenic Filimon s-au făcut slujbe de binecuvântare a actorilor, dar și de pomenire a celor care nu mai sunt printre noi. Sfântul Mare Mucenic Filimon a fost un sfânt care a trăit în secolul al IV-lea și a suferit mucenicie în timpul Împăratului Dioclețian. Trăia în Cezaria unde exista un conducător, general al regiunii, care se numea Arian. Acesta, atunci când Dioclețian a început persecuția împotriva creștinilor a început să-i pedepsească și să-i condamne la moarte pe cei care mărturiseau că sunt creștini. În această cetate trăia un oarecare creștin pe nume Apolonie căruia îi era frică de moarte și atunci s-a dus la Filimon și i-a spus: „Uite îți plătesc ca să mergi să mărturisești pe Hristos înaintea generalului Arian”. Acest Filimon era foarte iubit de poporul din cetatea Cezariei și de asemenea de conducătorul acestei regiuni. Și se gândea că dacă vor vedea chipul lui Filimon îl vor cruța. Filimon a luat hainele acestuia și cu privirea în pământ a mers înaintea aceluia general unde a început plin fiind de Duhul Sfânt să mărturisească pe Domnul nostru Iisus Hristos și credința creștină. Văzând ca în acele haine este comediantul Filimon, generalul Arian a crezut că este o glumă, cum făcea de obicei și a început mai întâi să râdă și apoi l-a invitat lângă el. Numai ca Sfântul Filimon cu multă râvnă a început să propovăduiască și mai mult credința în Domnul nostru Iisus Hristos și poporul a început să se ridice împotriva lui Arian, pentru că ținea mult la Filimon. Văzând mărturisirea lui Filimon, lui Apolonie i s-a făcut rușine și a mers lângă acesta și a început și el să mărturisească ca atâția alții credința în Domnul nostru Iisus Hristos. Multe minuni s-au petrecut atunci când avest actor a mărturisit pe Domnul nostru Iisus Hristos până într-acolo încât poruncind să fie ucis cu săgeți, săgețile treceau pe lângă el. Una din săgeți s-a întors și l-a nimerit pe Arian în ochi și acesta a rămas

orb. Arian s-a dus la Filimon și i-a zis că îi dă câți bani vrea numai să îl roage pe cel la care se roagă el să îl vindece. Și Filimon i-a spus: „nu voi lua niciun ban de la tine” și rugându-se lui Dumnezeu, acela s-a vinde-

cat. Însă nu imediat, ci chiar după sfârșitul lui Filimon și care i-a mai spus, când trăia: „vei merge la mormântul meu și vei lua țărână de pe mormânt pe care o vei împreuna cu aghiasmă și punând-o pe ochi te vei vindeca”. Și acela și-a recăpătat ochiul și vederea. Văzând această minune Arian a început el însuși să-L mărturisească pe Dumnezeu în fața împăratului, care, însă l-a omorât poruncind să i se taie capul. Moaștele Sfântului Filimon au fost duse într-un loc unde s-a ridicat o biserică și astăzi se păstrează în Egipt. Parintele Stareț Valerian a avut această binecuvântare să meargă în Egipt să se roage la sfintele moaște. Această mănăstire este sub

ocrotirea Maicii Domnului și al Sfântului Ioan Botezătorul. Maica Domnului la nunta din Cana Galileii ne-a lasat moștenire aceste cuvinte: „să faceți orice vă va spune”. Iar Sfântul Ioan Botezătorul, care l-a arătat la botezul din Iordan pe mântuitorul lumii, cu aceste cuvinte ale Prorocului Isaia: „Iată mielul lui Dumnezeu care v-a luat asupra sa păcatele lumii”. Și acum prin noii săi ctitori, cum este părintele Valerian, care au ajutat cu sume mari pentru a se restaura această biserică, unde nu se mai putea sluji, biserică a fost pusă și sub închinarea acestui sfânt care a fost ales cu multi ani în urma a fi ocrotitorul actorilor și a făuritorilor de spectacole. Îl rugăm pe

bunul Dumnezeu să lase Hramul său peste toți care ați venit astăzi! ...Hrisovul va fi citit de către unicul Diacon care este și el actor. „Cu ajutorul lui Dumnezeu cel în treime slăvit și închinat, Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt în anul mântuirii 2024, iar de la facerea lumii 7533, s-au încheiat lucrările de consolidare și restaurare a bisericii cu Hramurile Buna Vestire – 25 martie, Sfântul Ioan Botezătorul – 7 ianuarie și Sfântul Mucenic Filimon ocrotitorul făcătorilor de spectacole – 14 decembrie, de la Mănăstirea Sfântul Filimon, Țănculești, Protoeria Călimănești, din satul Vătășești comuna Golești, jud Vâlcea. Cu adevărat mare este taina credinței. Dumnezeu s-a arătat în trup, s-a îndreptat în Duhul, a fost văzut de îngeri, s-a propovăduit între neamuri, a fost crezut în lume și s-a înălțat întru slavă.

Iar despre cazurile în care este chemat numele său pururea, privește și rugăciunile ce se săvârșesc în ele cu bunăvoință și milostivire, de primejdii. Că precum odinioară cel drept între pământeni și plăcutul lui Dumnezeu, Noe, prin descoperire a primit lăcașul mântuirii întocmind corabia din lemn de salcâm în care a intrat el și toată casa lui și perechi din toate viețuitoarele care erau sub cer. Când s-au retras apele potopului a înălțat cel vrednic Domnului spre înnoirea întregii creații, iar mai apoi în vremea lui Iosua a lui Navi cele 12 seminții ale lui Israel, în același chip făcând, au luat pietre din Iordan și-au ridicat altar Domnului la Ghilgal unde au mâncat Paștele și s-au însemnat cu semnele legământului, biserică pe care porțile iadului nu o pot birui. Această biserică din satul Vătășești a fost ctitorită de preotul Constantin și prezbitera Constantina, cu fiica lor și de Diaconul Iftenie cu părinții săi Ion Catana și Sanda cu fiica lor Stanca și fiul lor Ioan. A fost sfințită pentru prima dată în ziua de 19 august 1805. Din punct de vedere arhitectural lăcașul de cult a preluat tiparul, formele și proporțiile stilului Brâncovenesc adaptat la cerințele locului și posibilitățile ctitorilor. Opera este a zugravului Ioan. Pictura impresionează prin simplitate și expresivitate. Academicianul Sorin Ioan Dumitrescu apreciind-o ca fiind unică prin programul iconografic. În anul 2018 la inițiativa și cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Varsanufie Arhiepiscopul Râmnicului și prin

râvnă neobosita a preacuviosului părinte Valerian Pâslaru, a fost înființată această mănăstire pusă sub ocrotirea Sfântului Mucenic Filimon ocrotitorul tuturor făcătorilor de spectacole din domeniul teatrului și al artelor vizuale. Ca să fie loc de binecuvântare și de rugăciune a celor ce prin talentul lor bucură, odihnesc și mângâie sufletele oamenilor. Astfel, printr-o tainică brumă Dumnezeiască, vechea Biserică Parohială a luat chip de Mănăstire, aidoma minunii trăite de Sfântul Filimon prin îmbrăcarea hainelor lui Apolonie și a cuvântului Scripturii care zice: „să nu vă potrivți cu acest leac, ci să vă schimbați prin înnoirea minții ca să deosebiți care este voia lui Dumnezeu, ce este bun și plăcut și desăvârșit”. Așadar după ce candela rugăciunii a fost reaprinsă prin reluarea programului liturgic zilnic prin viețuirea noii obști monahale au început lucrările de reparație la biserică. Construirea din temelii a corpului Chiliei, a Trapezzei, a bibliotecii și a Stăreției. Au fost amenajate și alte spații pentru buna rânduială și a slujirii liturgice precum Paraclisul Sfântul Mare Mucenic Gheorghe, Prescurăria, dar și alte clădiri menite să sporească menirea dumnezeiască preluând Arhondaricul și spațiile de cazare cu toate condițiile necesare buneii întâmpinări a pelerinilor. Deasemenea s-a realizat alimentarea cu apă printr-o fântână săpată la mare adâncime. S-au realizat lucrări majore la reabilitarea drumului de acces. Între anii 2021 și 2024 s-au făcut ample lucrări la restaurarea Clopotniței. Pe lângă întărirea zidurilor și a structurii de rezistență a fost refăcut acoperișul respectând volumetria originală. Pardoseala a fost înlocuită cu caramidă de epocă și cu încălzire în pardoseală. La exterior incinta Mănăstirii a fost pavată cu piatră de râu. Constructorul inginer Ion Stătică sub îndrumarea arhitectului Dan Chisievi și Traian Popovici, proiectant al consolidărilor fiind inginer Marius Moșoară. În anii 2022 și 2024 cu sprinul secretarului de stat al cultelor și al unor binefăcători pictura bisericii a fost restaurată cu multă măiestrie de către zugravul Emil Iațibrea și restaurator special Irina Sava. Biserica a fost sfințită astăzi 4 noiembrie 2024 de către Înaltpreasfințitul Varsanufie, Episcopul Râmnicului, stareț fiind Valeriu Pâslaru. (Continuare în pag. 14)

CONSILIUL JUDEȚEAN VÂLCEA PREMIAZĂ EXCELENȚA

„Omul lipsit de educație nu știe să se servească de libertatea sa” (Immanuel Kant)

Gheorghe PANTELIMON

În fiecare an, pe 5 octombrie este celebrată, în peste 200 de țări, Ziua Mondială a Educației, care coincide cu sărbătoarea mondială a profesorului, stabilită în 1994 de UNESCO. În acest context, pe 4 octombrie 2024, în organizarea minuțioasă a Consiliului Județean Vâlcea s-a desfășurat Gala Educației, ediția a V-a.

Sala Mare a instituției a fost arhiplină cu elevi, profesori, directorii unităților de învățământ, părinți. Doamna profesoară Ionela Petria a prezentat evenimentul, ca de obicei, cu destoinicie și dezinvoltură. Manifestarea a debutat cu Imnul Național al României, interpretat cu măiestrie de corul „Cantus” al Școlii Populare de Arte și Meserii Râmnicu Vâlcea, dirijat de Marian Cristi Stroe. Această formație artistică valoroasă va participa la Festivalul Internațional Coral din Grecia.

La eveniment au luat parte domnul Constantin Rădulescu, președintele Consiliului Județean Vâlcea și doamna Andra Bică vicepreședintă a Consiliului Județean, iar ca invitați, doamnele profesoare Mihaela Andreianu, inspector școlar general al Inspectoratului Școlar Județean Vâlcea, Vetuța Ciocan, inspector școlar general adjunct, Adina Dobrete, directoarea Casei Corpului Didactic Vâlcea, domnii profesori Remus Grigorescu, managerul Bibliotecii Județene „Antim Ivireanul” Vâlcea, Alin Predescu, directorul Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Vâlcea, reprezentanți ai organelor centrale și locale, membri ai conducerii Asociației Seniorilor din județul Vâlcea etc.

Doamna Ionela Petria a subliniat că acțiunea a fost organizată de Consiliul Județean Vâlcea, respectiv de domnul președinte Constantin Rădulescu și doamna Andra Bică, împreună cu o echipă alcătuită din doamnele Mihaela Andreianu, Vetuța Ciocan și Adina Dobrete. Scopul reuniunii a fost premiarea absolvenților care, în anul 2024, au obținut media 10 la Bacalaureat și la Evaluarea Națională, precum și a elevilor și profesorilor care au câștigat premiul I la olimpiadele și concursurile naționale, în anul școlar 2023-2024.

În mesajul său, domnul Constantin Rădulescu, inițiatorul Galei Educației și al multor manifestări de

anvergură din județul Vâlcea, a atras atenția că pe 4 octombrie este Ziua Mondială a Zâmbetului, un prilej minunat să ne bucurăm de rezultatele muncii elevilor și profesorilor vâlceni. A mărturisit că organizează această ceremonie din dragoste față de elevii campioni, care obțin rezultate excepționale, care sunt frumoși, buni și deștepți, ambasadori onorifici ai județului Vâlcea. De aceea, Consiliul Județean Vâlcea investește mult în educație, reabilitează școli și modernizează laboratoare, pentru că elevii merită să aibă condiții foarte bune de instruire, educare, pentru a face performanță. A anticipat că în Vâlcea anul 2025 va fi unul fabulos, cu multe evenimente în plan sportiv și cultural.

La început au fost premiați elevii care au obținut media 10 la examenele naționale. Doamna vicepreședintă Andra Bică a premiat-o pe eleva Bălan Daria Maria, de la Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab” Râmnicu Vâlcea, care a încheiat cu media 10 Bacalaureatul; director Gavrișiu Iuliana Claudia, diriginte Prodănescu Fabiola. Doamnele Vetuța Ciocan inspector școlar general adjunct al ISJ Vâlcea și Adina Dobrete, directoarea Casei Corpului Didactic Vâlcea, au premiat-o pe eleva Avram Maria, tot de la Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab” Râmnicu Vâlcea, care a obținut media 10 la Evaluarea Națională; diriginte – Cocău-Jitianu Carmen. Totodată, această elevă eminentă a obținut premiul I la Olimpiada Națională de Limba Engleză și premiul I la Olimpiada Internațională de Limba Engleză și a făcut parte din echipa de proiect câștigătoare, fiind pregătită de doamna profesoară Olguța Burlan. Eleva a fost recompensată pentru fiecare premiu câștigat.

Festivitatea a continuat cu premiarea elevilor și profesorilor care au obținut premiul I la olimpiadele și concursurile naționale organizate în anul școlar 2023-2024. Domnul președinte Constantin Rădulescu a premiat 29 de elevi care au înregistrat rezultate excepționale la Matematică, Limba și literatura română, Limbi clasice – limba latină, Lectură și Interpretare, Chimie, (concursul național „Petru Poni”), Inovare și Creație Digitală „Info Educația”, Pedagogie și Psihologie, Arte vizuale, Arhitectură și Istoria Artei și Religie. Elevii premiați provin de la Colegiul Național de Infor-

matică „Matei Basarab”, Colegiul Național „Mircea cel Bătrân”, Colegiul Energetic, Colegiul Național „Alexandru Lahovari”, Liceul de Arte „Victor Giuleanu” și Școala Gimnazială „Take Ionescu” din Râmnicu Vâlcea.

12 eleve de la Colegiul Energetic, antrenate de doamna profesoară Guiu Stăncuța au cucerit premiul I la Olimpiada Națională a Sportului Școlar, secția Handbal fete gimnaziu, iar un elev de la Liceul Tehnologic „Brătianu” Drăgășani, antrenat de domnul profesor Orza Cristian Olimpiu, a obținut premiul I la Campionatul Național de Atletism Școlar, proba de 3000 metri. Patru elevi de la Clubul Copiilor Drăgășani, coordonați de doamna profesoară Popescu Ionela-Narcisa, au obținut premiul I la Concursul Național de proiecte anti-drog „Împreună”, un rezultat valoros în condițiile în care consumul de droguri în rândul elevilor a luat proporții îngrijorătoare.

Pentru munca lor asiduă elevii au fost răsplățiți cu bani, trofee, diplome, iar fetele au primit și flori; domnii profesori și directorii unităților de învățământ au primit trofee, un set pix și stilou personalizat, iar doamnele profesoare și flori.

Pe parcursul galei, care a fost un moment sărbătoresc, solemn, am mai vizionat trei reprezentații susținute de corul „Cantus”, un moment coregrafic cu „zânele bune” și piese interpretate cu virtuozitate la vioară și pian. Acești tineri frumoși și talentați sunt pregătiți și coordonați de profesori cu vocație: Marian Cristi Stroe, care a mai fost amintit, Iolanda Cherăscu, Bianca Stîrcă, Raluca Stancu și Aurel Poenaru. Aprecierii, în mod deosebit, faptul că Școala Populară de Arte și Meserii Râmnicu Vâlcea, instituție aflată în subordinea Consiliului Județean Vâlcea, condusă în mod competent de doamna profesoară Paula Pavelescu, este un centru de afirmare a tinerelor talente și totodată un factor activ în viața culturală a municipiului Râmnicu Vâlcea și a județului nostru.

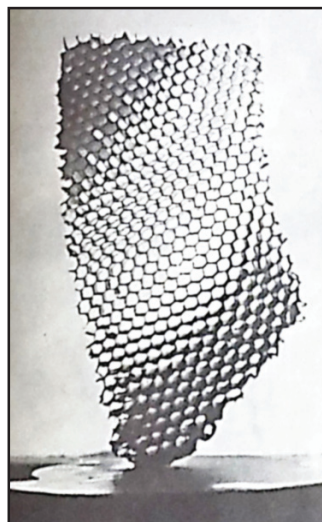
Am participat la o activitate complexă, elevată, prin care s-a dat o înaltă apreciere muncii tenace, desfășurată deopotrivă de elevi și de mentorii lor, pe drumul dificil al performanței. Rezultatele meritorii înregistrate de elevii vâlceni trebuie să constituie un stimulent pentru succesele viitoare.

TABLETA INGINERULUI PROGRAMATOR

PETRE CICHIRDAN AUTORUL PRIMEI SCULPTURI CIBERNETICE ROMÂNEȘTI

Leontina RUS

În anul 1986 Revista Flacăra, nr 36, publica articolul „O premieră la Râmnicu Vâlcea. Dalta sculptorului: Calculatorul” semnat de Ioan Iacob, iar revistele „România Azi” în limbile română, engleză, germană, franceză și spaniolă publicau un an mai târziu, în 1987, „Sculptura pe calculator” (Computer sculpture) sub semnătura Andei Olteanu. În ambele articole era nominalizat inginerul Petre Cichirdan ca autor al unor sculpturi („Sfera”) și piese de avion („Canalul de zală”) reprezentând obiecte tridimensionale, realizate prin frezare pe o mașină de frezat elvețiană, Starag, cu comandă numerică în 2 1/2 Axe din dotarea Fabricii de avioane Craiova; executate între 1978-1979 din materialele: duraluminu, duraluminu fagure expandat, moltopren (ultimul fiind un material pentru testare). Aceste piese, au reprezentat lucrările participante, semnate de P. Cichirdan, la Sesiunea Na-

P. Cichirdan, *Cum vă place, structură fagure, 1979-C-e una meragliviosa*

țională de Comunicări Tehnico-Științifice în domeniul Informaticii, Cluj Napoca, 27-28 noiembrie 1986 și Maratonul Național de Cercetare Științifică inițiat în același an, 1986, de CC- UTC București fiind premiate consistent odată la Cluj Napoca și mai apoi la București. Aceste premii, II la Cluj, și IV la București, au fost o confirmare și omologare a acestei noi formulări de artă și tehnică: „Sculptura cibernetică” și „Metode de proiectare asistată și prelucrare pe mașini cu comandă numerică”. Menționez că în anul 1986 OSIM București a refuzat să breveteze (să dea cartioanele de brevetare) invocând lipsa de legislație în privința programelor de calculator, la fel ca în 1994, când același OSIM a refuzat cartonașul (brevetul) inginerului Petre Cichirdan în cazul mai multor cereri de brevetare pentru iluminatul cu leduri (becul cu leduri) și pentru programul de calcul al timpilor de programare în cicluri, în intersecțiile semaforizate...Tehnic și științific, după 1990, „statul românesc” a rămas pe loc, să încaseze doar salariu...

ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

Prea multe întrebări și prea puține răspunsuri.

KIS Peter
28 09 24

STAREȚII MĂNĂȘTIRII COZIEI

(I)

Arhim. Veniamin MICLE

Din timpul lui Mircea cel Mare, ctitorul Mănăștirii Cozia, prin cuvântul stareț, egumen și năstavnîc, se înțelegea la noi același lucru: conducătorul spiritual și gospodăresc al mănăștirii, cu drept de a fi pomenit la toate serviciile divine, la ectenii și sfintele daruri. În actele Coziei, găsim în unele denumirea de egumen și năstavnîc, iar în altele numai năstavnîc sau numai egumen, ori superior, îngrijitor sau stareț.

De la Domnitorul Alexandru Ioan Cuza (1864) înc-oace, o vreme, conducătorii Mănăștirii Cozia se numeau superiori și mai rar „curator de moși sau îngrijitori”, până după anul 1930, când se revine iarăși la vechea numire de stareț, care se menține și astăzi.

La Mănăștirea Cozia, ca și în alte mănăștiri mai mari au existat stareți și egumeni, amândoi numiți de chiriarhul locului, la propunerea soborului. Egumenul îl ajută pe stareț în munca spirituală și materială și-l reprezintă când lipsește din așezământ. Când mănăștirile mari au în administrarea lor și alte mănăștiri, schituri sau metoace, conducătorii acestora din urmă sunt egumeni care aparțin de mănăștirea mare. De la prima atestare documentară a existenței sale, din 20 mai 1388, Mănăștirea Cozia a fost unită în administrație cu mănăștirea Cotmeana, județul Argeș, pe aceasta având-o în grijă egumenul Coziei „și de acolo să se cârmuiască”, deși la Cotmeana era un alt cârmuitor rânduit de către stăreția Coziei. Acest așezământ era după rânduiala și îndemnul Sfântului Nicodim ca la muntele Athos, așezământ practicat și la mănăștirile Vodița și Tismana. La Mănăștirea Cozia, încă din timpul primului egumen Gavriil, ucenic al lui Nicodim de la Tismana, s-a stabilit ca la alegerea egumenului Coziei să nu se amestece nimeni din afara mănăștirii, nici boieri, nici vlădică, nici domn, ci numai obștea să aleagă din sânul ei, pe cine va fi mai vrednic. Regula aceasta, însă, nu s-a respectat, căci averile multe ale Coziei atrăgeau mai ales călugării străini de mănăștire și de neam, care la intervenții din afară se impuneau la conducerea mănăștirii, după care începeau exploatarea. Această situație a provocat în Mănăștirea Cozia mari tulburări și a prilejuit multe neajunsuri, așa încât în secolul al XVI-lea a trebuit să se ia grabnice măsuri dinăuntru și din afara așezământului și chiar a țării. Astfel, în Documentul din anul 1592 septembrie 1-1593 august 31 (7101), dat de patriarhul Ieremia al Constantinopolului, se vorbește despre dezastrul produs în mănăștirile românești, prin dese schimbări de stareți, arătându-se cum „hulitorul de bine, diavolul” zăvis-tuiește totdeauna binele și urăște pacea, ridică și îndeamnă pe unii din mincinoșii ieromonahi, au, mai bine să zic, lupi închipuiți în chip de oi, și merg la unii din boieri și cu daruri iau egumeniile și dintr-aceasta s-au prăpădit și s-au răzvrătit lucrurile a multor mănăștiri, după cum smerenia noastră înșine trupește am văzut-o. Dintre mănăștiri, una iaste și sfânta mănăștire a Prea Sfintei Troițe, care se numește Cozia, care va să se pustiască desăvârșit pentru dese schimbări ale egumenilor care vin prin mijlocirea și cu ajutorul boierilor”. Patriarhul ecumenic Ieremia poruncește să se facă alegerea starețului de către soborul mănăștirii și nu de boieri, „întru greutatea nedeslegatei și veșnicei afurisanii”, să fie ieromonahii care vor ajunge egumeni la Mănăștirea Cozia prin puterea și mijlocirea boierească.

Voievodul Mihai Viteazul, cu trei ani mai târziu, la 13 aprilie 1596, în urma soborului ținut împreună cu mitropolitul Eftimie, cu episcopii de Râmnic și Buzău și egumenii mănăștirilor, pentru organizarea Bisericii și a monahismului, stabilește măsuri menite să îndrepte lucrurile. Măsurile erau dictate în special de dezor-

dinea din Mănăștirea Cozia, cum se spune în documentul domnesc prin care se trimit hotărârile și Mănăștirii Cozia și în care voievodul spune: „Văzând domnia mea și înțelegând că au încăput în sfintele mănăștiri niște obiceiuri care nu sunt din porunca sfintelor pravile pentru egumenii ce încap la egumenie cu mită, fără nici o milă și nici o cruțare la sfintele case, pentru aceea, la multă risipă, sărăcie și slăbiciune au ajuns sfintele mănăștiri”. Aceste tulburări s-au menținut la Cozia în secolele XVI- XIX, până la Cuza.

Din documentele mănăștirii, aflăm că încă din secolul al XIV-lea și până în timpul domniei lui Alexandru Ioan Cuza (1864), egumenii mănăștirilor luau parte la soboarele și sfaturile țării. În anul 1389, septembrie 4, la Râmnicu Vâlcea, Mircea Voievod dă un document în favoarea Mănăștirii Cozia, de față fiind Popa chir Nicodim, popa Gavriil, întâiul stareț al Coziei și urmează enumerarea boierilor din divanul domnesc. Răul provenit din amestecul din afară în alegerea și numirea stareților la Mănăștirea Cozia, a născut o altă extremă, cum arată documentul din 3 ianuarie 7223 (1715). Ilarion, egumenul Coziei, împreună cu tot soborul ieromonahilor, diaconilor și monahilor, trimit o scrisoare Mitropolitului Antim al Ungrovlahiei „și la toți Prea sfințiții mitropoliți, care după vremuri vor fi”, prin care recunosc că de multe ori, sau din neștiința lor, sau sfătuiți, sau din trufie, au încălcat dumnezeieștile canoane la alegerea celor după vreme igumeni ai noștri, de vreme ce, fără a da știre Arhierului și Părintelui nostru celui de obște și păstor, după cum se cuvine să luăm molitvă și blagoslovenie de la Sfinția Sa, alegem pe egumenul nostru. Care lucru, fiind fără de cale și aducând la mijloc scandal, pornea spre urgie asupra noastră pe prea Sfințitul Mitropolit și ne îndemna cu dreptate să ne urgisească”. Pentru încetarea scandalului și pentru a se arăta ascultători față de ierarhie, cu voia și sfatul lor, se făgăduiesc ca pe viitor să nu-și aleagă egumen la Cozia până ce vor vesti aceasta Mitropolitului.

Din obșteasca adunare generală de revizuire a Regulamentului Organic din 1831, făcea parte și Nectarie Arhimandritul, egumenul Mănăștirii Cozia, care semnează după egumenul Tismanei la nr. 6, după care urmează semnăturile boierilor din adunarea generală. Tabeloul cu pozele și semnăturile participanților, în număr de 54, se păstrează în Mănăștirea Cozia, expus pe sala paraclisului de sud-est. În cele ce urmează, se prezintă o listă a stareților Coziei, în ordine cronologică, indicându-se primul și ultimul act în care se vorbește despre fiecare în parte, despre personalitatea și importanța lor.

1. Starețul „popa Gavriil” (20 mai 1388 – 4 septembrie 1389). Primul stareț al Mănăștirii Cozia, cunoscut din vechile documente. Numele lui apare în hrisovul dat de Mircea cel Mare ctitoriei sale Cozia la 20 mai 1388, prin care îi întărește daniile boierești, iar în al doilea document, cu aceeași dată, se vorbește de daniile domnești. Amândouă aceste acte stau la baza organizării economice a Mănăștirii Cozia, prin ele ctitoria lui Mircea intrând juridic în istoria poporului român. La sfârșitul primului document, Mircea spunea, că „popa Gavriil”, egumenul Coziei, avea sub conducerea sa și „mănăștirea Cotmeana”, care trebuia să-i fie „supusă cu tot ce ține de ea”. Privind drepturile acordate lui Gavriil, la Cozia, se stabilește că „Viețuirea acestui locaș să fie după orânduirea popii Gavriil și câte va orându el și va așeza, nimenea să nu cuteze să schimbe altfel, cât de puțin”. Autonomia aceasta se acordă lui Gavriil și urmașilor săi în viitor. „Încă și după moartea popii Gavriil, nimeni să nu aibă putere să așeze pe egumeni, nici eu, Mircea Voievod, nici alți domni... nici mitropolitul, nici nimeni altul, numai acel pe care frații îl vor voi din mijlocul lor, după așezământul lăsat de popa Gavriil”.

Acest privilegiu ctitoricesc, a fost acordat întâiului stareț Gavriil al Coziei, care este un drept canonic, regulamentar și tradițional după regula Sfântului Munte al Athosului și a celor dintâi mănăștiri românești Vodița și Tismana, n-a fost respectat întotdeauna în istoria Coziei, cum s-a văzut mai sus, și s-a încercat uzurparea lui în secolele XVI – XVIII, reglementându-se situația definitiv după anul 1864.

În prezent, la Mănăștirea Cozia, ca și la toate unitățile monahale din Eparhia Râmnicului starețul se alege de către sobor astfel: Chiriarhul locului delege pe exarh pentru a prezida soborul unde urmează a se alege stareț sau stareță. Soborul mănăștiresc alege trei candidați pentru funcția de stareț, după care soborul trece la alegerea propriu-zisă, dintre cele trei persoane, prin vot secret. Se formează o comisie de supraveghere a voturilor de numărare lor, compusă din 4-5 persoane. Se dă numărul persoanelor din sobor care votează și persoana din cei trei candidați cu cele mai multe voturi, este declarată stareț ales, prin vot secret de către comisia și soborul mănăștirii, indicându-se numărul de voturi; apoi se cere episcopului aprobarea și numirea noului stareț, ales de sobor în acest mod. În cazul când într-o unitate monahală nu se află o persoană cu pregătire corespunzătoare în soborul mănăștirii, sau soborul este prea mic, Episcopul numește stareț din oficiu, din obștea mănăștirii sau din altă mănăștire.

Starețul Gavriil, fiind un cunoscător de carte, un priceput conducător și cu o viață spirituală aleasă, se bucura de aprecierea domnitorului cum se vede din documentul dat la 4 septembrie 1389, în orașul Râmnicu Vâlcea, calificat de Mircea drept „orașul domniei mele, numit Râmnic”. Egumenul Gavriil apare aici îndată după Nicodim Sfințitul și înaintea boierilor din sfatul domnesc, dovadă că avea o însemnată prețuire în fața lui Mircea și a divanului domnesc. În perioada stăreției lui Gavriil, Cozia își definitivează așezarea, și în sarcina lui revine organizarea internă a vieții monahale. Obștea Coziei, ca și cea de la Vodița și Tismana, avea călugări care se ocupau cu grija rugăciunilor zilnice, cu cele 7 laude, printre ei nu puțini fiind și călugări cu știință de carte sau cu meșteșuguri în arte. Unul dintre acești călugări este Filotei monahul, primul inograful român cunoscut până în prezent, fostul logofăt Filos, din cancelaria domnească a lui Mircea, care compune „Pripealele, facerea lui Filotei monahul”. El vine la Cozia din logofeția lui Mircea și se călugărește în jurul anului 1392; aici se dedică scrisului și compunerii de cântări, cum sunt acele Pripeale care încep cu cuvintele: „Veniți toți să lăudăm pe”... de la Mărimurile Polieleului, care se cântă și astăzi.

2. Egumenul Gradislav sau Vladislav (4 septembrie 1389). Egumenul Gradislav sau Vladislav este menționat o singură dată în fruntea Mănăștirii Cozia, la data de 4 septembrie 1389.

3. Starețul Sofronie (1406 – 18 martie 1419). În anul 1406, se afla la conducerea Mănăștirii Cozia, Sofronie „năstavnîc, egumenul” și „stareț”, având aceste trei numiri în documentele date de Mircea cel Mare și fiul său, Mihail, în perioada 1406-1419 martie 18. În timpul egumeniei lui Sofronie, la 28 martie 1415, Mircea Voievod poposește la Cozia; era în Postul mare, cum se arată în document. Cu acest prilej „Mircea, mulțumit de eforturile lui Sofronie, dă Coziei vama de la Genune (Câneni), situată pe malul Oltului și în trecătoare către Transilvania, unde era și granița. În vreme ce Sofronie conducea Cozia, la 31 ianuarie 1418 a răposat marele voievod Mircea și s-a înmormântat în pronaosul Mănăștirii Cozia, la 4 februarie 1418. Sofronie a fost starețul Mănăștirii Cozia în epoca cea mai frumoasă din istoria ei, când Mircea, ctitorul ei, era în viață, o vizita, o ajuta cu danii și-și găsea liniștea și pacea sufletească aici, în timpul domniei sale atât de zbuciumată dar și încununată cu victorii și realizări deosebite (Va urma).

OMAGIU PROF. UNIV. DR. DOC. TITU GEORGESCU

Dedicații ale unor foști studenți (și doctoranzi) și foști profesori ai săi

Prof. Dr. Dumitru D. LAZĂR

Modalitate interesantă, rațională și sentimentală, de cunoaștere a valențelor unei personalități, văzută de oameni care au cunoscut-o și au apreciat-o, este decelarea unor mesaje (autografe, dedicații, mărturisiri, confesiuni etc.) înscrise pe cărțile de autor (și nu numai! ...) donate acestuia.

Voi releva în cele ce urmează gândurile și sentimentele încercate de câțiva discipoli și magiștri ai profesorului univ. dr. doc. Titu Georgescu, lăsate pe cărțile pe care aceștia i le-au oferit¹.

Istoricul Grigore ARBORE, specialist în Istoria Artei, publicist, pe cartea sa, *Cetatea ideală în viziunea Renașterii. Eșeu asupra tipologiei formelor urbane* (București: Edit. Meridiane, 1978), consemnează: "Domnului profesor Titu Georgescu, cu stimă veche de aproape două decenii, aceste rânduri ale unuia care, datorită dânsului, a înțeles, cu un ceas mai devreme, unele sensuri majore și dramatice ale istoriei noastre contemporane" (p. 504).

Prof. univ. dr. Ion BULEI – istoric, pe cartea *„Sistemul politic al României moderne: Partidul Conservator* (București: Edit. Politică, 1987), scrie: „Iubitului meu profesor, Titu Georgescu. Dacă această carte a apărut, faptul se datorează patronajului științific și omenesc al celui mai iubit profesor pe care l-am avut. O mare prețuire, un cald omagiu, un deosebit respect și o îmbrățișare!”. (16 iun. 1987) (p. 509).

Același discipol, alături de colaboratorii Ion Alexandrescu, Ion Mamina și Ioan Scurtu (ultimii doi, ei înșiși au fost studenți și doctoranzi ai Profesorului), pe cartea *„Partidele politice din România (1862 – 1944). Enciclopedie”* (București: Edit. Mediaprint, 1995), notează: „Domnului prof. Titu Georgescu. O carte pe care ați gândit-o Domnia Voastră, dar pe care urmași nevrândnici au continuat-o singuri. Iertați-le, domnule profesor, gestul! Trăim o vreme «pe apucate»! Vă îmbrățișez cu mare dragoste!” (iun., 1996) (loc. cit.).

Conf. univ. dr. Aculin CAZACU (coordonator), sociolog, consemnează pe cartea *„Dinamica socială a învățământului universitar. Studiu pe modelul Universității din Craiova”* (carte concepută și elaborată pe baza unor studii sociologice, la îndemnul Profesorului său – pe atunci, rector al Universității din Craiova), (Craiova: Edit. Scrisul Românesc, 1973): „Distinsului Profesor Titu Georgescu, omul care a fost receptiv, atunci când a fost nevoie, la chemarea «Ascultă, Oltule, Măria Ta!»” (p. 509 – 510).

Poeta Daniela CRĂSNARU (în 2002, când aceasta era director-adjunct la Academia di Romania din Roma, Profesorul a vizitat-o și a făcut o donație de carte instituției condusă de fosta sa studentă), pe cartea sa, *„Spațiu de grație. Versuri”* (București: Edit. Eminescu, 1976), se destăinuie: „Domnului profesor Titu Georgescu, de care mă leagă amintirea încă vie a anilor mei de studenție din Craiova, această carte de versuri pe care i-o dăruiesc cu aceeași emoție cu care, în urmă cu trei ani, un student al Facultății de Filologie din Craiova îi aducea rectorului său prima sa carte. Cu cea mai aleasă prețuire din partea Danielei Crăsnaru” (București, 14 mai 1976) (p. 512).

Alexandru CRIHANĂ (președinte al Fundației Mărășești-Mărăști-Oituz a Consiliului Județean Vrancea și al Comisiei de Istorie Militară) îi dăruiește profesorului său² cartea *„Ofensiva de vară – Mărăști, 1917”* (autori Vasile Alexandrescu și Costică Prodan), editată

sub egida Fundației pe care o conduce (București: Edit. Ulpia Traiana, 1999): „Omagiu domnului profesor Titu Georgescu, cu întreaga considerație pentru opera sa național-patriotică” (p. 512 – 513).

Cercetătorul Luchian DEACONU, istoric, director al Muzeului Oltenia, care a avut o relație strânsă cu Profesorul său, atunci când acesta era rector, scrie pe pagina de titlu a cărții sale, *„Tărâșimea Română în anii 1934 – 1944. O conștiință la hotarul dintre două lumi”* (Craiova: Edit. Scrisul Românesc, 1984): „Domnului prof. univ. dr. doc. Titu Georgescu, prețuirea mea pentru conducătorul de doctorat, pentru omul de știință și afecțiunea ce port celui mai stimat dintre părinții spirituali pe care i-am avut” (noiembrie, 1984). Respectul și sentimentele Profesorului față de studentul și doctorandul său reies și din ceea ce a notat pe fila de titlu a cărții primite, lângă dedicație: „În 1964, l-am avut între studenții foarte buni la Facultatea de Istorie” (p. 513- 514).

Istoricul Luchian DEACONU, pe o altă carte de autor, *„Momente din epopeea făuririi statului național român”* (Craiova: Edit. Scrisul Românesc, 1988), dăruită Profesorului, închina: „Domnului profesor dr. doc. Titu Georgescu, cu profund respect și adâncă recunoștință, cartea care reprezintă lucrarea de doctorat «de suflet»” (11 apr. 1989) (p. 514).

Luchian DEACONU (coautor alături de Otilia E. GHERGHE) oferă cartea *„Craiova (1859-878) – De la Alexandru Ioan Cuza la Carol I”*, Craiova, Edit. Sitech, 2000: „Domnului profesor Titu Georgescu, respect și considerație” (15 mai 2001).

Ioan EȘAN, pe cartea *„Vulturii Carpaților. Rezistența armată anticomunistă din Munții Făgăraș: 1948-1958”*, Făgăraș, Editura RAR, s.a.) își exprimă recunoștința față de magistrul său: „Domnului prof. univ. dr. doc. TITU GEORGESCU, mentorul meu spiritual, cu grațitudine!”, *„Făgăraș, 30 XII 1997, La mulți ani 1998!”*.

Cercetătorul Ion MAMINA a fost remarcat de magistrul său încă din studenție, incluzându-l printre studenții performanți și, la repartitie, l-a cerut pentru cercetare, acceptându-l în Colegiul de Redacție al revistei *Anale*. În cartea *„Partidul clasei muncitoare în viața politică a României 1893 – 1918”*, București, Edit. Politică, 1983, Ion MAMINA (colaborator cu Vasile NICOLAE) scria: „Tovarășului prof. univ. dr. doc. Titu Georgescu. Primului nostru îndrumător în munca de cercetare științifică, cu alese sentimente de prețuire și caldă recunoștință, și un cuvânt de grațitudine pentru mentorul spiritual al lucrării fostului doctorand” (I. Mamina, V. Nicolae, 23 sept. 1983) (p. 529).

Istoricul Horia C. MATEI, specialist în literatura enciclopedică (remarcat de profesor printre cei mai promițători studenți, cu mari perspective de realizare profesională performantă), îi dăruiește cartea *„O istorie a Romei antice”* (Prefață: Acad. Emil Condurache; București: Edit. Albatros, 1974) cu dedicația: „Magistrului Titu Georgescu, cu aceleași statornice sentimente de prețuire și admirație” (iulie 1979) (p. 529).

Horia C. MATEI, prin cartea *„Civilizația Romei antice”* (Col. „Clepsidra”; București: Editura Eminescu, 1980), oferindu-i „Profesorului Titu Georgescu statornică prețuire și grațitudine a unui fost student” (februarie 1980) dă prilej profesorului „să dialogheze” cu fostul său discipol, adăugând sub dedicație: „Îți mulțumesc, Horia, dar, așa cum ți-am zis și când îmi erai student, ești om de interpretare, de analiză a faptelor istorice...” (dedicație preluată de pe cartea donată de Profesor Bibliotecii Județene Vâlcea).

Cercetătorul Stelian NEAGOE – directorul Editurii „Machiavelli” (student și doctorand al Profesorului Titu Georgescu căruia i-a intuit, în tărâșul istoric, potențialul științific și i-a îndrumat pașii spre afirmare. Discipolul a confirmat așteptările Profesorului și recunoaște pe magistrul său drept „ctitor de autentică școală istoriografică națională contemporană”. Prin autograful pe cartea *„Triumful rațiunii împotriva violenței (Viața universitară ieșeană interbelică)”* (Iași: Edit. Junimea, 1977), mărturisește: „Lui Titu Georgescu – istoric și profesor de excepție, la a cărui înaltă școală am ucenicit, ieșind azi în lume cu acest modest «făt» al meu – omagiu respectuos adus ilustrului meu maestru” (15 ian. 1978) (p. 532).

Pe o altă carte, *„Istoria unirii românilor, vol. I: De la începuturi la Cuza Vodă* (București: Edit. Științifică și Enciclopedică, 1986), Stelian Neagoe declara: „Profesorului universitar doctor docent Titu Georgescu, eminent om de știință, ctitor de autentică școală istoriografică națională contemporană – această modestă încercare de introducere în istoria Unirii Românilor, în semn de Omagiu! Stelian Neagoe, 23 februarie 1987. La mulți ani!” (p. 533).

Cercetătorul Florea NEDELICU, doctor în Istorie, discipol al Profesorului, scria, în 2 august 1973, pe cartea *Viața politică din România în preajma instaurării dictaturii regale* (Cluj: Edit. Dacia, 1973): „Tovarășului prof. univ. dr. doc. Titu Georgescu, minunatului dascăl și om, desăvârșit intelectual, cu grațitudine nețărnută pentru căldura sufletească și pasiunea cu care m-a îndrumat în activitatea științifică, în evoluția mea ca cercetător” (p. 533).

Mircea POSPAI, publicist, scriitor, unul dintre cei mai buni și activi studenți ai lui Titu Georgescu, la Universitatea din Craiova, se destăinuie pe cartea *„Amintiri din Valea Luminii”* (Craiova: Edit. Scrisul Românesc, 1978): „Domnului prof. univ. dr. doc. Titu Georgescu, om, profesor și istoric de excepție, cu bucuria de a fi făcut parte din promoțiile care s-au format, la Craiova, sub ochii Domniei Sale! Tot respectul, urări de sănătate și fericire!” (București, mai 1979).

Prof. univ. dr. Dumitru (Tache) PREDA, cercetător, diplomat, a confirmat intuițiile și așteptările magistrului său, devenind un cercetător cu realizări deosebite în istoriografie, contribuind, cu alți foști studenți ai Profesorului, la elaborarea lucrării colective *Istoria militară a poporului român. România în Primul Război Mondial. România în Al Doilea Război Mondial*, elaborată în cadrul Institutului de Cercetări de Istorie și Teorie Militară. Volumul III din *Istoria militară ... – Lucrare colectivă* (București: Edit. Militară, 1987) este dedicat „Domnului profesor Titu Georgescu, împreună cu cele mai alese sentimente de stimă și prețuire, din partea celor doi doctoranzi de la Centrul de Studii și Cercetări de Istorie și Teorie Militară, Dumitru Preda și Mihai Retegan” (București, 19 apr. 1987, p. 538), iar pe volumul V al aceleiași lucrări, aceiași doctoranzi, Dumitru PREDA și Mihai RETEGAN consacră „Domnului prof. dr. doc. Titu Georgescu și doamnei sale Elena. Acest al V-lea volum al istoriei noastre militare, împreună cu reînnoirea sentimentelor de prețuire și grațitudine pentru atenția pe care ne-a acordat-o în pregătirea tezei de doctorat, în evoluția noastră profesională...” (București, 1988) (p. 538 – 539).

¹ Voi folosi, în bună parte, informații din cartea *Un om, un istoric, un destin. Omagiu Profesorului Titu Georgescu*, Ediție realizată de Gheorghe Dumitrașcu și Ileana Georgescu, sub egida Forumului Cultural al Râmnicului, Râmnicu Vâlcea: Edit. Fântâna lui Manole, 2016, p.p. 493 – 549 (Cap. VII: *Cărți oferite istoricului*) și cărți donate Bibliotecii Județene „Antim Ivireanul” Vâlcea de familia Profesorului.

² Istoricul Titu Georgescu era membru în Colegiul de Redacție al revistei „Pe aici nu se trece!” din Focșani.

ȚARA SFÂNTĂ

Motto: Armenii construiesc, nu se războiesc!

Isadora Rodica LUNGAN

Armenia, o țară a contrastelor, unde sufletul uman se întinde de la văi adânci ale melancoliei până la vârfuri înalte de speranță. Aici, în acest spațiu sacru, unde fiecare piatră și fiecare râu sunt încărcate de povestea unei națiuni, se află și Nagorno Karabakh, o pagină vie a istoriei, scrisă cu sânge și lacrimi, dar și cu speranța nestrămutată a poporului său.

„Oh, Armenia mea, de-aș putea te-aș muta într-un loc unde poți fi fericită și liniștită,” rostește un glas, nu doar al unui om, ci al unei întregi națiuni. Este un cor al dorului și al visului de pace. Acest glas nu este unul de disperare, ci unul de forță. Este un strigăt care răsună peste timp și spațiu, chemând la unitate și la recunoașterea drepturilor unui popor de a-și trăi destinul în libertate și demnitate. Este un apel la conștiința lumii, un manifest al dreptății care transcende granițele

și politicile, ajungând la inima umanității.

„Armenia este mai mult decât un teritoriu; este un leagăn al civilizației, un loc unde cultura și credința s-au împletit pentru a crea o tapiserie de neegalat,” a continuat glasul, vibrând cu pasiunea celor care nu au renunțat niciodată la visul lor. Nagorno Karabakh, cu dealurile sale care ascund amintiri de eroism, este un simbol al rezilienței, un testament al voinței de a supraviețui și de a prospera în ciuda adversităților. Este un teritoriu disputat, dar și un teritoriu al speranței, unde fiecare zi este o promisiune pentru un viitor mai bun. „În fiecare inimă armeană bate ritmul unei iubiri necondiționate pentru pământul strămoșesc, pentru tradițiile care ne definesc și pentru libertatea care ne este dreptul,” a adăugat glasul din mintea mea, acum un ecou al determinării lor.

Aceasta nu este doar o proză despre Armenia sau despre Nagorno Karabakh. Este o poveste despre umanitate, despre cum fiecare dintre noi poartă în suflet dorul de a trăi într-o lume unde fericirea nu este doar un vis, ci o posibilitate. Este o poveste despre cum, chiar și în cele mai întunecate momente, lumina speranței nu se stinge niciodată. Sângele armenilor vărsat pe teritoriile furate de turci, azeri și alte popoare, este încă acolo. Nu s-a uscat, ci este doar acoperit de iarbă și alte clădiri. Sângele armenilor este încă prezent, la fel ca sufletele lor.

MARIUS MIHAI CROITORESCU: „AGENTUL 009”

Petre CICHIRDAN

O carte apărută la Editura Antim Ivireanul, 2024, semnată de Marius Mihai Croitorescu la a cărei realizare o contribuție serioasă a avut Sorin Alexandru Barbu, precum și editura, care a realizat coperta. O carte de aventuri și dragoste, iubire voluptuoasă, așa cum ne-a obișnuit căpitanul din serviciile secrete, din 1994, Mihai Croitorescu, de această dată, nu pe continentul sud american, ci în Europa noastră clasică, în Elveția și Olanda...având ca personaje foarte mulți criminali, tâlhari, răufăcători, tot din lumea drogurilor (normal, se poartă, mai ales astăzi), și doi luptători de comando, căpitanul Marius Croitorescu și luptătoarea israelită Miss Aoya Necker; o femeie de care căpitanul nu se poate despărți și cu care petrece în zeci de pagini pe tema unei arzătoare și frumoasă dragoste. O carte care ne place, am citit-o în câteva ore, fiindcă mare este dragostea noastră pentru cărțile de aventuri, mai ales celebrele doxuri, dar mai mult pentru aventurile eroilor militari din teatrele de război la care România participă și cele în slujba unei vieți mai bune pe pământ și la care participă români în slujba serviciilor străine internaționale; și, care au în program stârpirea terorismului bazat pe răspândirea drogurilor, terorismului care sacrifică vieți nevinovate. Ne place și fiindcă cartea lui Marius Croitorescu are ca referință anul 1994, an în care în România a avut loc o cotitură care avea să influențeze în bine, dar mai ales în rău, economia noastră națională; în bine că din acest an intră ușor, prea ușor totuși, capitalul străin (liberalizându-se prețurile la materiale, însă manopera rămânând pe loc, mult inferioară unei manopere specifice din afară); și în rău fiindcă din legea salarizării dispăre contribuția valorică, reală, a muncitorului român... Străinii se năpustesc în România să lucreze, cu muncitori români, obținând aici profituri uriașe, datorită tocmai acestui timp de muncă neliberalizat și el... O catastrofă care durează, iată, de 30 de ani... Romanul tocmai asta ilustrează (ca și celelalte cărți scrise de M. Croitorescu), cum afaceriștii, pleava societății așa zise capitalistă (ea, nemaifiind de mult capitalistă, ci piață liberă a jefuitorilor financiari), străinii, exploatează munca țărilor din lumea a treia (acum, 2024, fostă), sărăcind populațiile, și acționând împotriva acestora, chiar de pe terenul celor mai dezvoltate state din Europa, Elveția și Olanda bunăoară; acestora, jefuitorilor financiari, opunându-li-se militari de geniu din serviciile externe ale acestor state exploatare. Așadar în cartea lui Marius Croitorescu acționează serviciile secrete formate din ofițeri de excepție din România și Israel (alături de militari ai

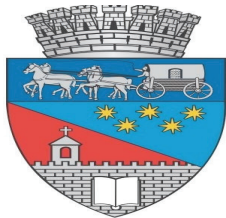
statelor pe teritoriul cărora se petrece acțiunea) două state afirmate pe piața muncii savante, asemănătoare, după 1947...După acest an, România a devenit stat cu democrație populară, unele (democrații) dintre cele mai importante, iar Israelul, atunci înființat, dezvoltându-se foarte mult cu evrei în România, URSS și SUA! Așadar, Căpitanul Marius Croitorescu (ne place teribil de mult că și-a împrumutat numele propriu eroului principal din roman) conduce o echipă de agenți secreți în vederea stârpirii din Europa a unor bande de răufăcători, care se întâlnesc (au sediul) în Elveția, țară neutră dar devenită între timp, până în 1990, țara capitală a mafiei de orice fel, mai ales a mafiei din domeniul financiar, și, care, iată, reușește să-și păstreze celebra monedă, prima, între toate celelalte monede: francul elvețian!... Conduce această echipă, Croitorescu, împreună cu Miss Aoya Necker reprezentantă a serviciilor secrete din Israel. Și în celelalte cărți ale colonelului (de acum) român, cei doi, el și ea, lucrează împreună. Aoya Necker este o foarte frumoasă și tentantă, „apetisantă”, femeie din statul Israel, întărind dictonul că femeia evreică (încă din Egipt fiind foarte puternică - purtând cu succes sarcina - folosind, încă de acum patru mii de ani, scaunul de naștere!...o evreică născându-l pe Moise, pe care l-a înfiat fata Faraonului și care a devenit primul revoluționar al lumii) duce gena lui Israel mai departe, de la Avraam și până la Iisus Christos. Cei doi, scenele de iubire dintre ei, ocupă toate paginile care nu se referă la derbedei, luptele dintre aceștia și cei doi; derbedei ajunși în Elveția din toate colțurile lumii să-și discute planurile mârșave sau să se răzbune! Sau acele pagini care descriu minunățiile naturale, geografice, care, iarăși, dovedesc talentul de narator, observator ale acestui nou scriitor, talentat, și care completează cu brio gruparea de scriitori vâlceni care formează noua generație a începutului de secol XXI... Din start cartea ne prezintă maniera de compoziție: alternanța dintre scenele poetice, pitorești, și scenele de suspans, aventuri teribile, euforice simțiri, trăiri și iubiri vulcanice, cu descrieri inspirate din spațiul citadin și natural al Elveției și Olandei... Credem, Marius Croitorescu, pleacă de la ideea în compunerea cărților sale (specifică anilor postrevoluționari lui Decembrie 1989) că România trebuia să aleagă drumul Greciei (după al Doilea Război Mondial) orientat spre istorie și turism, și nu drumul impus de Stalin, al stahanovis-

mului în orice domeniu, cu alte cuvinte să dezvolte excesiv Turismul! ... Așadar credem că acest scriitor dorește prin cărțile sale să convingă societatea românească, vâlceană, că singura cale de dezvoltare a României, după 1989 este crearea unei industrii a turismului. Devine vizibilă intența autorului de a sublinia, iarăși, alternanța dintre informația turistică și acțiune - aventură - dintre actul profesional și dăruirea totală în iubire... Cheie în succesul ambelor preocupări. Cheie, ca un metronom, între cele două stări. Și toate acestea se împletesc cu o știință a cugetărilor vizibile la fiecare pas al demersului literar, cum ar fi cea (cele) de la pagina 17: „Tot ceea ce este cu adevărat frumos nu se cumpără...Ne este permis să contemplăm răsăritul și apusul soarelui, luna de pe cer - mai ales noaptea, pădurile și câmpiile, minunata mare sau munții din zare.” Sau la pagina 18: „Mulțumirea și pacea sufletească, cugetă Aoya, înseamnă fericire, iar acesta este cel mai minunat lucru de pe pământ.”

Notăm și noi că fericirea este distrusă de creșterea materială, bunăstare, simbolizată în cartea autorului de față, dar pentru prima dată în Vechiul Testament, de amestecare a limbilor și căderea Turnului Babel (cum îi răspunde Căpitanul Croitorescu). Amintim cititorilor că prima cetate (oraș) a omenirii a fost construită de Cain, și urmașii lui, creând Turnul Babel, oraș în care a fost înregistrată prima creștere și descreștere, prima stare de ridicare și cădere, cauzată de moralitate și imoralitate, a doua fiind distrugerea Sodomei și Gomorei, la fel; numai că în acest demers, mult mai târziu, imoralitatea (ca și acum în societatea contemporană) a surclasat cu mult moralitatea!

Un loc important în carte, cu funcție turistică, desigur, îl are descrierea Genevei, marele centru urban al Confederației Elvețiene (Helvetiene) (CH) alături de Zürich, și care ne arată arta autorului, narațiunea (geografică, istorică, peisagistă și urbană) care depășește cu mult arta profesionistului - agent secret - o artă parcă pornită din conceptul nostru educațional privind viața omului (civilizația), și care înseamnă munca salariată (pensia) - familia întreținută din această muncă - strada, drumul comunității...importanța profesiei (fabricii)! În urma lecturii acestor pagini, descrierea Elveției, prin intermediul Genevei, așezare adiacentă Lacului Léman, am notat că România, după anii 1981- 1982 este țara cea mai înapoiată din Europa din punctul de vedere al Căilor Ferate și drumurilor naționale, rutiere. (Continuare în pag. 15)

RÂMNICU VÂLCEA

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI

Râmnicu Vâlcea, General Praporgescu 14, 240182, Jud. Vâlcea
tel: +40-250-731016 fax: +40-250-731843 primaria@primariavl.ro

www.primariavl.ro

CERTIFICARI MRC-OCS

SR EN ISO 9001:2015 410/C

SR EN ISO 14001:2015 223/M

SR OHSAS 18001:2008 190/HS

SR ISO/CEI 27001:2013 019/SI

În week-end-urile alegerilor, Direcția de Evidență a Persoanelor are program extins de eliberare a cărților de identitate

În consecința celor trei scrutine pentru alegerea Președintelui României, a Senatului și a Camerei Deputaților ce urmează a se desfășura în zilele de 24 noiembrie, 1 și 8 decembrie, Direcția de Evidență a Persoanelor (D.E.P.) din cadrul Primăriei Municipiului Râmnicu Vâlcea va funcționa în următoarele week-end-uri după un program extins, astfel încât să rezolve operativ solicitările privind eliberarea documentelor de identitate persoanelor cu drept de vot. Astfel, în sâmbetele premergătoare alegerilor din 23.11, 30.11 și 7.12, la sediul Direcției de la etajul III al River Plaza Mall se vor primi între orele 8.00 – 14.00 documentele necesare emiterii cărților de identitate, iar între orele 8.00 – 16.00 se vor putea elibera către solicitanți acte de identitate. Totodată, în cele trei duminici ale votării, între orele 8.00 – 17.00 se vor primi documente necesare eliberării actelor

de identitate, iar eliberarea acestora se va face între orele 8.00 – 21.00. De precizat că de aceste servicii extinse ale D.E.P. vor beneficia doar solicitanții ale căror cărți de identitate au expirat, au fost deteriorate sau pierdute, nu și cei care solicită un act de identitate la împlinirea vârstei de 14 ani sau la schimbarea de domiciliu.

În pofida caracterului de urgență al eliberării actelor de identitate în acest context electoral, procedura se va face, în continuare, cu respectarea reglementărilor legale în ceea ce privește documentele ce trebuie depuse: cererea pentru eliberarea actului de identitate, actul de identitate și cartea de alegător, după caz, certificatul de naștere și certificatul de căsătorie, după caz, original și copie, certificatul/hotărârea de divorț, după caz, original și copie, documentul cu care se face dovada adresei de domiciliu și, după caz, cel cu care se face dovada adresei de reședință, original și copie, precum și chitanța reprezentând contravaloarea cărții de identitate care se achită la casieria D.E.P.

BIROUL DE PRESĂ

LUCI TRUȘCĂ

Doină

Plânge-al țării sfânt pământ
Că-i arat de plug străin,
Pacea-i este în declin
Și se risipește-n vânt.
Munții pustii ne-au rămas,
Numai rugii și rădăcini,
Codrii, tăiați de străini,
Fac prin alte țări popas.
Ne-a secat apa-n fântâni
Țarina a sărăcit
Hambarele s-au golit,
Suntem bolnavi și bătrâni.
Mereu singuri, necăjiți,
Căci tinerii ne-au plecat,
Sărăcia n-au rădat,
Suntem triști și oboșiți.
Ne strigăm durerile
Și la cer rugă-nălțăm,
Vrem de rele să scăpăm,
Să le spele ploile.
Nu vrem ură, nici război,
Tot cu gândul la hotar,
Ne ducem traiul amar,
Plini de griji și de nevoi.
Doar doinele ne-au rămas,
Nimeni nu le poate lua,
Cât ar fi viața de grea,
Prin ele mai prindem glas.

Trovanții, copiii pământului

Ca un sfat al bătrânilor
tronează impunătorii trovanți,
adăpostesc în ei istorii,
străjuindu-le cu grijă,
cresc odată cu vremurile,
anotimp cu anotimp,
veac cu veac,
ca martori impozanți
grăiesc despre trecut
prin fiecare fir de nisip,
centimetru cu centimetru
cresc găzduind
epoci , trudă, războaie, evoluție,
stau neclintii în calea timpului,
măsurându-i parcă nemărginirea
și rămân pe veci
copiii pământului.

Magie în alb

Flori albe se răsfață-ntr-o
frumoasă poveste,
albul lor țese voaluri imaginare
încercând a înveșnici clipe,
împletește cununi strălucitoare
din puritate și iubire,
se scaldă albul în fericire,
o magie-ncepe să se-nfiripe.

Petale de flori și aripi de îngeri
plutesc în albul paradis
contopindu-se,
confundându-se,
nasc emoții și vis,
timpul le-mbrățișează,
apoi se răsfiră-n secunde
și trec neobservate,
pierzându-se-n nesfârșitul abis.

ZORZOANELE ACADEMICE...

(Urmare din pag. 4)

De această dată, ne interesează în special autorul manierist și, prin extensie, omul manierist, în calitatea lui de strămoș literar al scrierilor din care lipsește talentul înăscut. Riscurile unei asemenea apropieri sunt evidente, cel puțin din punctul de vedere al literaților. Dacă este admisibil să discutăm cu oarecare reverență despre Dimitrie Cantemir, vede actul de-a face literatură într-un fel oarecum înrudit cu acela al universitarilor de astăzi, mai mult chiar, încarnează un tip uman ilustrat în zilele noastre inclusiv de către universitari. Cititorii avizați ar putea, eventual, să admită că operele universitarilor reprezintă niște forme culturale degradate, caricaturale, lipsite de vreun interes major.

Observăm că universitarul, în calitate de autor și de cititor specializat, ar putea fi eventual declarat înrudit cu ultima dintre aceste categorii sociale, cu mențiunea că asemănările se limitează la sfera atitudinii față de cultura dominantă. Spre deosebire de boemul tradițional, universitarul român este, după cum am mai arătat, o persoană aranjată din punct de vedere material, de regulă în urma unor profesii legate de catedră. 'Manieristul' va convinge prin arta sa când este vorba despre o personalitate saturniană, tragică... ajunsă la eșec. Universitarul va eșua în arta sa, atunci când tensiunea lui față de eșecul nu e decât artificială. Va eșua de asemenea când nu se va mulțumi doar să copieze 'manierisme', ci va tinde să imite forma exterioară a imaginii esențiale demonice, proprie unor manieristi cu adevărat creatori.

Niciodată o operă literară scrisă de un talent înăscut și educat nu va fi depășită de o opera scrisă de un autor cu știința scriiturii". Însă există riscul ca autorul cu „știința scriiturii” să se impună prin relațiile sale profesionale și sociale. Vezi doamne! „Sunt profesor universitar!”

La care mai adug faptul că etalarea titlului de doctor la o creație literară, la o manifestare culturală e lipsită de bun simț, atunci când alături ai colegi participanți cu doctorat, dar care nu-și etalează titlul academic. Să fie lipsa talentului și sindromul inferiorității față de ceilalți și atunci își „zornăie” titlul academic?

SĂRBĂTOARE A CUVÂNTULUI LA MĂNĂSTIREA SFÂNTUL FILIMON

(Urmare din pag. 9)

Părintele Valerian: Iubiți credincioși cu acest cuvânt săvârșindu-vă, mântuitorul lumii, a sfârșit ce a început. Un singur cuvânt care cuprinde poate toată lucrarea sa de restaurare a omenirii, de mântuire. După mișcările din decembrie în urma Pieții Universității pe care cu toții am trăit-o, cei care pregăteau Biserica Ortodoxă au simțit nevoia să se apropie mai mult de Dumnezeu printre care și păcătoșii făuritori de spectacole. Cu mult înainte arta spectacolului, în special teatrul, dar și filmele au încercat să călăuzească spre adevăr, adică spre Hristos. Un popor care era subjugat de minciună și care își căuta menirea. Încet, încet am început să înțelegem ca fără un călăuzitor al nostru nu vom putea deosebi binele de rău, atât de adânc înrădăcinat în noi. Împreună cu Mihai Gavilisa, Dumnezeu să-l odihnească, am început a ne ruga în Biserica Sfântul Vasile cel Mare și călăuzit de Părintele Paul Mărcăne, Dumnezeu să-l odihnească și pe el, am ajuns în fața Preafericitului Parinte Teoctist. Vreau doar să-i rog pe făcătorii de spectacole cei care astăzi sunt supuși unor ordine care nu au de-a face cu credința noastră ortodoxă cu existența noastră ortodoxă să fie ceea ce am fost și noi înaintașii lor în fața Domnului Iisus. O poziție cultă, pașnică, puternică și care ne-a adus până aici. În fața dumnezevoastră. Îngăduiți-mi să citesc un cuvânt pe care să-l dăruiesc urmașilor făcătorilor de spectacole, un cuvânt al regretabilului regizor Dan Micu, cel care în spectacol dădea să se înțeleagă că fără Dumnezeu omul devine o fiară. Un spectacol care va rămâne în istoria teatrului românesc și nu numai: „Nevoia mea este să intru în legătură extremă cu lumea și să comunic și mai periculos cu oamenii, iar prețul este adevărul. Fac teatru cât adevăr sunt în stare să discern și să explic. Artistul doar servește lumii harnic, damnat, stârnind râsul sau furia. E legat prin jurământ să spună că iadul este aici pe pământ. Regizorul e la răscruce ori nu-i de loc. Nici teatrului să nu îi lăsăm răscrucele pustii”. Ilie Dan Micu, regizorul atâtor spectacole, dar în special al spectacolului Karamazovii, văzut de atâta lume, admirat și prin care am înțeles că poporul român este un popor care se închină lui Dumnezeu într-adevăr. Să ridicăm această cruce și să o urmăm ca arma asupra diavolului. Dumnezeu să va ocrotească, să vă călăuzească, să vă lumineze mințile întru slujirea Domnului nostru Iisus Hristos, a Maicii Domnului și a tuturor sfinților bisericii ortodoxe române. Amin!

ISTORIA MUZICII ROMÂNEȘTI - COMPOZITORI - NOIEMBRIE

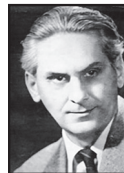
DIETER ACKER (3.11.1940, Sibiu - 27.05.2006, Munchen)

Compozitor român de origine germană, a studiat pianul, orga și teoria muzicii cu Franz Xaver Dressler, apoi urmează cursurile Academiei de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj, la clasa lui Sigismund Toduța (compoziție). În anul 1969 se mută în Germania, unde devine profesor de compoziție la „Hochschule fur Music” din Munchen. Creația muzicală conține lucrări simfonice, muzică de cameră și corală pentru care a primit premii de compoziție (selectiv): Primăvara pragheză (1969); Johann Stamitz (1971); Lions International Dusseldorf (1971).

cu Antonim Ciolan, iar apoi a urmat Conservatorul „Rimski Korsakov” din Leningrad (1950-1955), unde a studiat cu Alexander Dimitriev și Boris Arapov. Din anul 1955 a lucrat ca profesor de forme muzicale la Conservatorul din București și apoi profesor și compozitor în Israel. A scris câteva lucrări teoretice, precum Suita și sonata (București, 1965), carte ce a primit Premiul Academiei Române sau Dicționarul de forme și genuri muzicale (tipărit la București, în 1978), distins cu Premiul UCMR. Creația muzicală (selectiv): compoziții - Simfonia coregrafică (1964); Simfonia Bucegilor (1978); Simfonia romantică (1985).

TUDOR CIORTEA (28.11.1903, Brașov - 13.10.1982, București)

Compozitor român, Maestru Emerita al Artei din 1964, a urmat Liceul „Andrei Șaguna” din Brașov unde l-a avut ca profesor de muzică pe Gheorghe Dima, apoi Academia de Înalte Studii Comerciale din Cluj (1921-1922), Școala Superioară de Comerț din Anvers

și apoi Facultatea de Drept din Bruxelles (1926). Secretele muzicale le descifrează la Paris la Școala Normală de Muzică și apoi la Conservatorul din București (1929-1930). A lucrat ca profesor la Secția Muzicală a Ministerului Artelor, apoi ca director la Secția Culturală al Direcției Presei din Ministerul de Externe (1944-1948), iar din 1941 ca profesor de armonie la Conservatorul din București. În perioada 1963-1968 a fost vicepreședinte al Uniunii Compozitorilor. Creația muzicală (selectiv): muzică vocal-simfonică - Cununa soarelui (1972); Trei istorioare despre vânt (1963); muzică simfonică - Suita maramureșeană (1949); Suita simfonică (1964); Amintiri din copilărie; muzică de cameră - Sonata pentru violoncel și pian (1946); Baladă pentru violoncel și pian (1955); Sonată pentru clarinet și pian (1962); muzică instrumentală pentru pian - Preludiu pentru pian (1943); Nocturnă pentru pian (1959); De-ale copiilor (1967); muzică corală - Însingurare (1957); La cosit (1959); Către greier (1965).

(sursa: wikipedia)

Emil MANZUR

DUMITRU BUGHICI (14.11.1921, Iași - 10.06.2008, Ierusalim)

Compozitor român, a urmat Conservatorul din Iași (1935-1938), unde a studiat armonia cu Alexandru Zirra, pianul cu Radu Constantinescu și dirijatul

SCRIITORII ȘI JURNALIȘTII DE LA OLT, DORNICI DE NOI ACTIVITĂȚI INTERJUDEȚENE

Ana VASILE

Joi 7 noiembrie 2024, începând cu ora 14,30, la Biblioteca Județeană Olt Ion Minulescu din Slatina, în sala de lectură a periodicelor s-au reunit membrii filialei LSR-Olt și membrii în filiala UZPR-Olt.

Au participat: Eugenia-Ionela Mateșică, Valerica Predescu, Margareta-Mariana Saimac, Ana Vasile, Maricela-Paraschiva Buicescu, Ștefan Melinte, Ion Nicolae - Gelu, Paulian Buicescu, Margareta Cirițoiu-critic literar, Ionela-Luminița Petcu, Smaranda Drușă-Anghel, Costel Ștefănescu, Tiberius Domozină, Ion Saimac...

Margareta-Chirițoiu a prezentat referatul critic „Mihail Sadoveanu-omul”, o lucrare de cercetare necesară! S-au purtat discuții pe această temă, unii colegi au

adus elemente neștiute, dar folositoare.

Margareta-Mariana Saimac, a prezentat un referat de studii etnografice în teren.

A fost primit un nou membru LSR, poetul Marian Chiriță din Caracal.

Au fost stabilite viitoarele activități cu condeierii vecini: marți 26 noiembrie 2024, cu LSR & UZPR Argeș la Pitești-activitate televizată; miercuri 27 noiembrie a.c., la Liceul Tehnologic de Industrie Alimentară Tănase Constantin din Izvoarele, jud.Olt, Ziua Liviu Rebreanu și Ziua Națională a României; joi 5 decembrie a.c.la Craiova la Biblioteca Județeană Alexandru și Aristia Aman, activitatea „Întâlnire întru cuvânt” cu participarea LSR-Dolj, LSR-Vâlcea și LSR-Olt;

Au urmat și discuții la o mini-agapă cu cafea și apă...

MIRCEA ȘI COZIA

Elena MANDA

Prin anii '80 din secolul trecut exista o legendă foarte veche, în zona orașului Călimănești, care spunea că Mircea cel Bătrân sau cel Mare ar fi ascuns comoara Țării Românești undeva în Muntele care se află peste drum de Mănăstirea Cozia Veche.

Mănăstirea Cozia Veche (cunoscută și ca Schitul Sfântul Ioan la Piatră, Poșta Veche sau Cozioara) se află pe Valea Oltului, la distanța de un kilometru de la Mănăstirea Cozia, dinspre Râmnicu Vâlcea spre Sibiu. Poziția ocupată de mănăstire este la baza muntelui,

la intrarea în Defileul Oltului. La acesta, în zilele noastre se poate ajunge după ce se traversează șoseaua națională. Pe lângă acest munte, cunoscut sub denumirea de muntele Basarab, curge un pârâu, denumit Valea poștei. Conform legendei, Mircea a ascuns comoara Țării Românești într-o peșteră la care se putea ajunge trecând peste o punte din piei tăbăcite de bivoliță. În acea peșteră se adăpostea și el împreună cu apropiații săi în vreme de primejdie.

Într-o zi, pe când se afla refugiat în peșteră, un călugăr de la Cozia Veche l-a strigat:

- Vino doamne pentru că a plecat păgânul!

Marele voievod și domn a coborât din munte, a ajuns la mănăstire și a fost făcut prizonier. După un timp s-a răscumpărat, a strâns armată și a fost biruitor.

Ajuns la Mănăstirea Cozia Veche pe care a blestemat-o să rămână întru-un călugăr, un țigan și un măgar. În urma unui vis în care i s-a arătat Sfânta Treime, a tras cu arcul și unde s-a înfipt săgeata în pământ a ridicat Mănăstirea Cozia. Din vechea mănăstire ar fi rămas într-un călugăr, un țigan și un măgar.

Se spune că la peșteră, unde Mircea a ascuns comoara Țării Românești, se ajunge foarte greu deoarece muntele închide intrarea spre interior în cea mai mare parte a anului. Numai în zilele mari de sărbătoare (Crăciun, Înviere, Rusalii) accesul ar fi posibil cu condiția să nu se rămână peste noapte în peșteră. Se putea ajunge pe o potecă ocolită. Un cioban ar fi înnoptat în peșteră. Muntele închizând accesul spre acest loc, peste mult timp s-ar fi găsit rămășițele sale în acel loc.

MARIUS MIHAI CROITORESCU: „AGENTUL 009”

(Urmare din pag. 13)

Nu insistăm, dar cine nu înțelege această deficiență în care pare adormită această țară, și altele (legea pensionării spre exemplu) înseamnă că nu a înțeles nimic și nici nu poate fi capabil sau apt să înțeleagă în viitor. Ce viitor avem noi dacă țara noastră nu își protejează oamenii de știință, inventatorii, inovatorii, marii tehnologi și produsele lor? La această realitate la care se pare că nimeni din arcul politic și guvernamental nu reacționează, autorul romanului își trezește cititorii axând intriga cărții tocmai pe această problematică a importanței pe care statele superdezvoltate tehnologic (tehnologii ținute strașnic la secret) o acordă Invenției și inovației, și cum își țin sub protecție autorii... Chiar și la vârful Alianței Militare Europene, NATO, există un președinte care se ocupă cu strategiile de apărare ale statelor membre, iar vicepreședintele, al doilea om în NATO, are în subordine

apărarea și dezvoltarea invenției și inovației, activitatea de producție a prototipurilor și produselor unicat! Căpitanul Marius Croitorescu și Miss Aoya Necker tocmai cu asta se ocupă, asigură protecția unei familii de inventatori!... Anne și John Bannac în jurul cărora se învârt, să-i răpească, cei mai mari gangsteri ai lumii. Sunt multe de spus, de dezvoltat idei, care există în acest volum, cartea lui Marius Mihai Croitorescu, într-un final, totuși, dorind să mai adăugăm că ea îl califică pe mai tânărul nostru coleg, vâlcean, pe drumul literar consacrat și, în plus, care-i (cartea) descoperă spiritul de observație extrem de dezvoltat asupra realităților acestui loc, țară și continent, perfect integrat teoretic în marele efort al existenței umane în secolul XXI... Invenția și inovația trebuie apărute, dezvoltate, aplicate, căci numai așa eliminăm din viața noastră ineficiența... Invenție, inovație, bunăstare, cu fața la trecut și prezent; cu fața la civilizația creatoare¹!

¹ Încă din cele mai vechi timpuri se știe că inteligența și nu înțelepciunea va duce la sfârșitul vieții pe pământ. Dar nici, ceva mai aproape de noi, nu trebuie să uităm dictonul lui Lenin, care invita la ponderație pentru ca treaba să mergă bine: „Un pas înainte, doi înapoi”!

SUPRAREALISMUL GRAFICIANULUI LUIGI PUIU

Simezele Galeriei „Artex”, din Calea lui Traian nr. 114 în municipiul Râmnicu Vâlcea, au oferit spațiu pentru lucrările pictorului ieșean Luigi Constantin Puiu, reunite într-o expoziție de grafică intitulată „Time on my fingers”. Cea de-a 59-a personală a artistului, organizată de Filiala Râmnicu Vâlcea a Uniunii Artiștilor Plastici din România în parteneriat cu Filiala Iași a Uniunii Artiștilor Plastici din România și Primăria Municipiului Râmnicu Vâlcea, a fost vernisată vineri, 1 noiembrie 2024, ora 18:00, fiind curată de Gheorghe Dican, președintele U.A.P. Filiala Rm. Vâlcea. Referindu-se la creațiile artistului plastic suprarealist, acesta a subliniat că „practică un gen de pictură care place, care se duce în modul cel mai direct în sufletul privitorilor, pentru că stăpânește tehnica, desenul și compoziția” și „mă întreb unde este punctul de început și resortul care duce la astfel de exprimare. Noutatea constă în profunzimea trăirii artistice, modul în care artistul trăiește în fața șevaletului, în fața materialului cu care lucrează și de asemenea transmite emoții”. Renumit în țară și străinătate, cu numeroase expoziții, Luigi C. Puiu consideră că „felul acesta de a pune tot ce-ți trece prin cap, fără un filtru, mie mi s-a părut ciudat asupra realismului. Trebuie să ai un filtru al tău și apropo de fraza aceea <că în artă trebuie să fi sincer>, cred că este o greșală, în artă nu trebuie să fi sincer pentru că dacă este doar sinceritatea ta și atât, ai niște probleme de compoziție, trebuie să vină ceea ce numesc eu filtru tău personal care e alcătuit din ce ai citit, ce ai văzut, cunoștințele tale, experiența ta, felul cum ai trăit și atunci ai obținut un fel de artă. O expoziție, indiferent a cui este, îți dă posibilitatea să trăiești mai mult, să trăiești

alte existențe pe care altfel nu le-ai fi putut trăi, pentru că un tablou îți oferă o lume absolut nouă și dacă este nouă de ce să n-o parcurgi, de ce să nu profiți de ceea ce ți-se oferă chiar și pentru două minute, nu trebuie să stai mai mult. Din acest punct de vedere, felul în care văd eu suprarealismul, care e împărțit în milioane de foi și foițe, este acesta. Eu nu cred că există vreun om care să se simtă umil în fața unei lucrări de artă și cred că oricine poate să fie un zeu sau un rege în fața oricărei lucrări de artă, a oricărui artist”. Râmnicenii pot admira operele suprarealiste ale membrului Filialei Iași a U.A.P. din România, Luigi C. Puiu, până la 28 noiembrie 2024.

Iubitorii de cultură au participat de asemenea la prezentarea volumului „Policromii” de Sebastian Crăciun, lucrare ce conține interviuri cu personalități din lumea artelor vizuale românești. Realizatorul Radio România Cultural se află la cea de a doua carte de interviuri, prefațată de criticul de artă Marius Țița și ne prezintă 30 de nume importante, printre care: pictorii Gheorghe Dican, Petru Lucaci, Felix Aftene, Tudor Zbârnea, Valeriu Șuşnea, Marius Barb, Ioan Iacob, Eugen Raportoru, Christian Paraschiv, academicienii Răzvan Teodorescu și Mircea Dumitrescu, sculptorii Bata Marianov, Liviu Mocan, artistul sticlăr Ioan Tămâian, vitralista Amalia Verzea, artiste vizuale Ana Lupaș și Cela Neamțu, directorul Muzeului Național de Artă Contemporană, Călin Dan, Laura Mesina. De subliniat că încasările obținute vor fi folosite în campania „Viitorul Artei” la premiera tinerilor artiști plastici în Concursul „Martha Bibescu”, ediția a VI a, organizat de Asociația Pro Valores la Palatul Brâncovenesc de la Mogoșoaia, în luna mai 2025.

TRAISTA CU PLANTE MEDICINALE

Plantele erbacee, perene, care cresc până la 80 cm în înălțime și ale cărei flori proaspete se pot aplica direct pe răni sunt

GĂLBENELELE

Gălbenelele (*Calendula officinalis*) sunt bogate în antioxidanți, inclusiv flavonoide și carotenoide, care contribuie la sănătatea pielii și la reducerea inflamației. Are efect calmant, de aceea sunt utilizate pentru tratarea rănilor, arsurilor și iritațiilor pielii. Infuziile de gălbenele sunt folosite pentru a ameliora problemele digestive și ajuta la detoxifierea ficatului și la stimularea regenerării celulelor

hepatice. Au proprietăți antimicrobiene și antifungice, de ceea sunt utile în prevenirea și tratarea infecțiilor. Gălbenelele se folosesc sub diverse forme: ceai, tinctură, ulei, unguent, consum alimentar. Unele persoane, care sunt alergice la plantele din familia Asteraceae (precum mușetelul sau ambrozia), pot dezvolta reacții alergice la gălbenele (iritatii ale pielii, erupții cutanate sau simptome respiratorii).

Să vă fie de ajutor!

Ana-Maria LAZĂR

Constantin Zărnescu este autorul acestei propuneri de monument în Râmnicu Vâlcea.

„Noi trebuie să vorbim întotdeauna despre cele două trăsături fundamentale ale românilor din acest spațiu: latinitatea și statalitatea! păstrarea statului!” (Răzvan Teodorescu, Cultura vâlceană nr 143, pag. 6, „MIRCEA CEL BĂTRÂN-600 DE ANI DE LA MUTAREA ÎN ÎMPĂRĂȚIA LUI DUMNEZEU, 1418-2018”)

Compoziție foto P. Cichirdan

APEL ARGEȘENI! VÂLCENI! SIBIENI!

AVEM TREI OBIECTIVE COMUNE ÎN ACEST PREZENT
PRIN CARE PUTEM TRANSFORMA VALEA OLTULUI ÎN RAI PE PĂMÂNT:

- CALE FERTATĂ DUBLĂ, ELECTRIFICATĂ, MARFĂ ȘI CĂLĂTORI, ÎNTRE: PITEȘTI- CURTEA DE ARGEȘ-RM. VÂLCEA-SIBIU
- RÂMNICU VÂLCEA-PUNCT NODAL DE MARFĂ PE CALEA FERATĂ
- SĂ FACEM AUTOSTRADĂ SPRE SIBIU ȘI PITEȘTI CU RAMIFICAȚII LA CĂLIMĂNEȘTI, OLĂNEȘTI, GOVORA, OCNELE MARI
- DN 7-CALE REGALĂ ÎNTRE EUROPA DE EST ȘI EUROPA CENTRALĂ ȘI DE VEST
- DECOLMATAREA SAU REAMENAJAREA LACURILOR DE PE OLT

NOTĂ

Ziarul apare cu 16 pagini și respectă Legea 186/2003! Ziarul se adresează cetățenilor cu diverse preocupări culturale de la sat și de la oraș. Articolele, grafica, fotografiile nesemnate aparțin editorului. Autorii păstrează responsabilitatea conținutului.

Revistă apărută cu sprijinul edililor vâlcani care iubesc cultura scrisă și al Arhiepiscopiei Râmnicului.

PDF în <http://www.culturaarsmundi.ro> și tipărit la Tg. Jiu, 24 noiembrie 2024

Ziar de cultură realizat de Asociația ECOSTAR 21 Editura INTOL - PRESS, prin SC INTOL SRL și S.C. Tincot S.R.L.

Director: Petre CICHIRDAN
Seniori editori: Arhim. Veniamin MICLE, Constantin ZĂRNESCU, Mihai SPORIȘ, Al Florin ȚENE, Ștefan DUMITRESCU, Ioan DURĂ, Ilie GORJAN, Ilie MARIAN
Minori editori: Simon-Peter KIS
Redactor și tehnoredactor Intol Press on line: Bogdan CICHIRDAN
Redactori: Ana-Maria LAZĂR, Leontina RUS
Colaboratori, publiciști (și fotoreporteri): Félix ȘIMA, Emil MANZUR (coresp. Timiș), Carmen Lidia GORUNESCU, Simona Maria KIS, Ioana Florentina IANA, Gheorghe SPORIȘ, Tanța TĂNĂSESCU, Silviu LAZĂR, Ana VASILE, Marinela BELU-CAPȘA, Ion TALPOȘ, Marius DRĂGHICI, Ligia NICOLESCU, Cristian Ovidiu DINICĂ, Mircea VASII, Dragoș COMĂNESCU

Tehnoredactare computerizată: Ana-Maria LAZĂR
Adresa: Calea lui Traian 169, bl. 5, sc. E, ap. 3
Tel./Fax: 0250.736615, 0350.401254, 0746.029824
E-mail: cichirdan@yahoo.com
Parteneri media: www.culturaarsmundi.ro

Preț: 3 lei